ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

27. I 1989. • ИЗЛАЗИ ПЕТКОМ • ГОДИНА LI • 2000 ДИН. • БРОЈ 1935

ИЗ РИЗНИЦЕ СТАРИХ ДОБРИХ СТРИПОВА

ЗИГОМАР ПРОТИВ ФАНТОМА

Ripley's

Веровали или не!

ТОМАС ТЕЛФОРД
(1757–1834)

ПОЗНАТИ ШКОТСКИ ИНЖЕЊЕР, ИЗГРАДИО ЈЕ ТОКОМ СВОЈЕ КАРИЈЕРЕ **1472** КМ. ПУТЕВА И **1200** МОСТОВА

Огласна табла

НА ОРДИНАЦИЈИ ЛЕКАРА ИЗ ДОРСЕТШИРА (В. БРИТАНИЈА) ИЗ ПОЧЕТКА XVII. ВЕКА, БИЛА ЈЕ ДРВЕНА ПЛОЧА У ДУБОРЕЗУ КОЈА ЈЕ СЛИКОВИТО ПРИКАЗИВАЛА СВЕ СПЕЦИЈАЛНОСТИ ДОТИЧНОГ ЛЕКАРА: ЛЕЧЕЊЕ ЗУБОБОЉЕ, АМПУТАЦИЈЕ, МЕРЕЊЕ ПУЛСА, ПУШТАЊЕ КРВИ И ЛЕЧЕЊЕ БОЛА У ЛЕЂИМА.

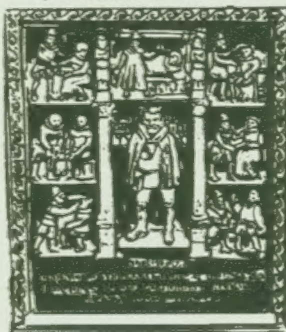

Мермерни маузолеј

НЕДАЛЕКО ОД ЛОНДОНА У КОМЕ ЛЕЖИ ТЕЛО СЕР РИЧАРДА БАРТОНА КОЈИ ЈЕ ОТКРИО ЈЕЗЕРО ТАНГАЊИКА ИЗГРАЂЕН ЈЕ У ОБЛИКУ ШАТОРА.

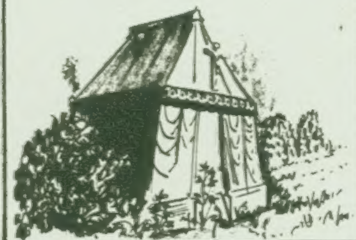

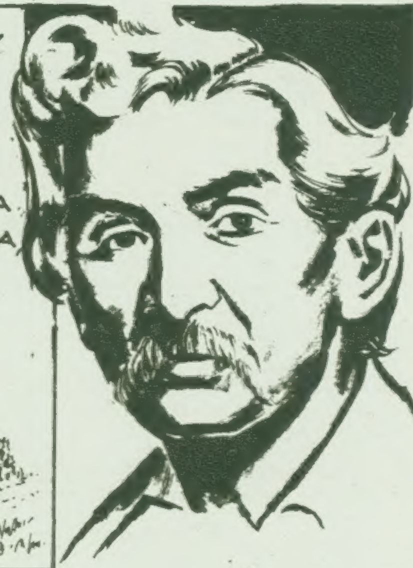

АЛБЕРТ ФРАНКЛИН БАНТА ЈЕДАН ОД ПРВИХ ДОСЕЉЕНИКА У АРИЗОНУ (САД), БИО ЈЕ ШТАМПАР, ПОШТАР, ИЗДАВАЧ, ЗАКОНОДАВАЦ, СКАУТ, ИСТОРИЧАР, ШЕРИФ, ЦАРИНИК, СУДИЈА, АДВОКАТ, ТРГОВАЧКИ ПОСРЕДНИК И КАУБОЈ.

ТЕРМИТЊАК

КОЈИ СЕ НАЛАЗИ НА СЕВЕРУ АУСТРАЛИЈЕ, ЛИЧИ НА ОГРОМНОГ СЛОНА.

КАМЕНО ЧУДОВИШТЕ

КОЈЕ ПИЈЕ ВОДУ НАЛАЗИ СЕ У ХАНАФЈОРДУ НА ИСЛАНДУ А ИЗВАЈАЛИ СУ ГА ТАЛАСИ.

ЈЕСТЕ ЛИ ВЕЋ ЧУЛИ ДА ●●●

●●● површински слој наше коже потпуно се обнови за 24 дана.

●●● совјетски електроничари успели су да створе нов појачивач „Електроника Y-104" којим се постиже врло занимљив ефекат: илузија да присуствујете концерту у дворани још је потпунија него кад слушате обичан стерео. Не само да звук различитих инструмената долази са разних страна него и из различите дубине – виолине

се чују из веће близине, дувачки инструменти и удараљке из даљине.

●●● проверавајући стари народни лек мексикански лекари открили су да сок једне

врсте кактуса (опунција) делује против шећерне болести. Он, истина, не може у потпуности да замени инсулин, али је зато у стању да смањи број ињекција.

●●● амерички геофизичар Арч Џонстон тврди да на Арктику и Гренланду нема земљотреса јер их спречава огромна тежина леденог оклопа који прекрива ове делове наше планете.

●●● ако у време трудноће мајка није узимала довољно цинка, дете ће касније теже научити да чита! Основни извор цинка у нашој исхрани је месо.

●●● рекорд штедљивости међу аутомобилима држи „веста" француске фирме Рено. Овај ауто је растојање између Париза и Бордоа (501,5 километар) превалио за 4 часа и 58 минута утрошивши при том 9,747 литара бензина, односно мање од два литра на 100 km! За то је заслужан његов аеродинамичан

облик, а још више суперлаки материјали од којих је направљен (легуре, композити и керамика).

●●● јапански хемичари успели су да добију нарочито стакло за прозоре, заправо

провидну и врло чврсту акрилску пластичну масу од које ће се убудуће правити окна на школским зградама и спортским дворанама. Ново стакло је 100 пута јаче од обичног и не може га разбити чак ни директан ударац чекићем.

●●● дрво-боца које расте на Мадагаскару изванредно је прилагођено животу у сушним областима. У своме стаблу има прави природни резервоар влаге неопходан за живот.

Илустровао Димитрије Костић

Walt Disney

ПАЈА ПАТАК

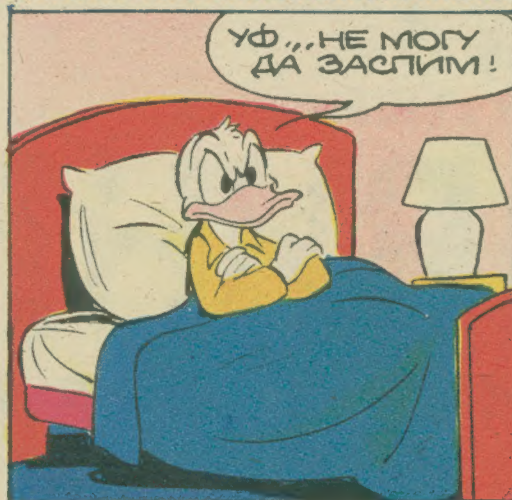

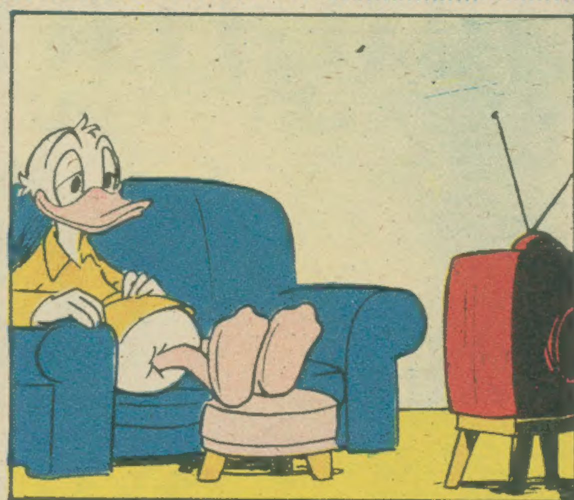

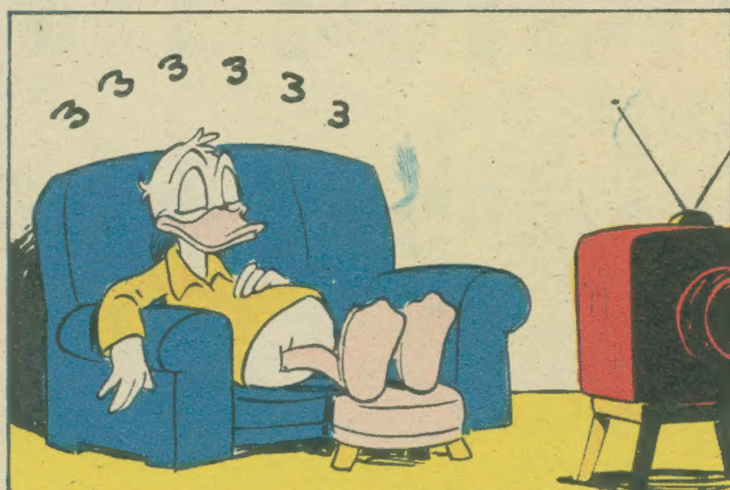

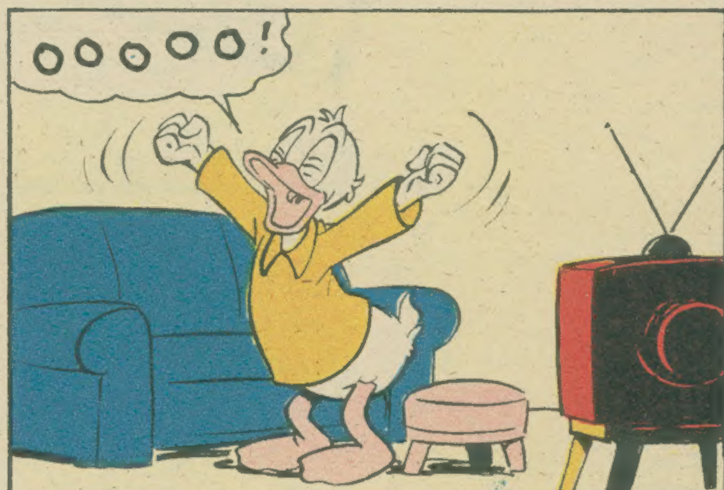

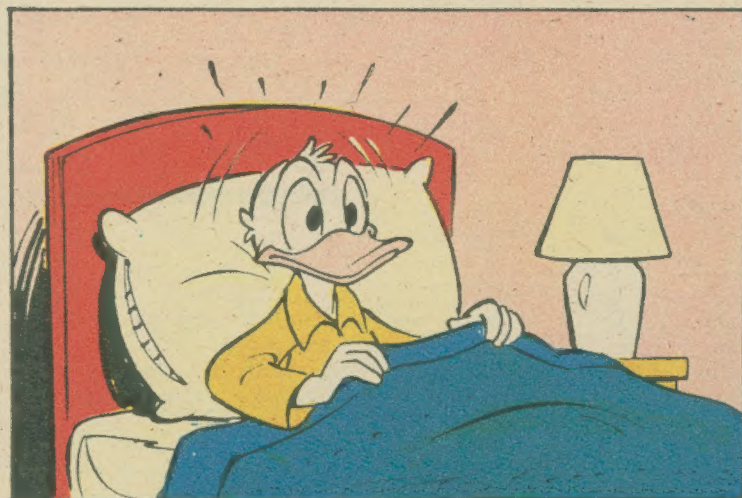

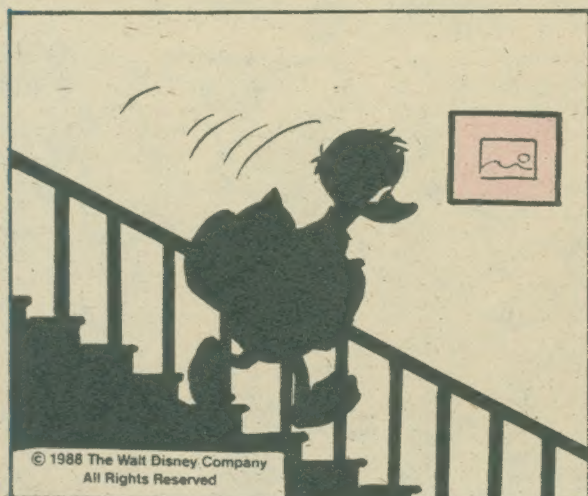

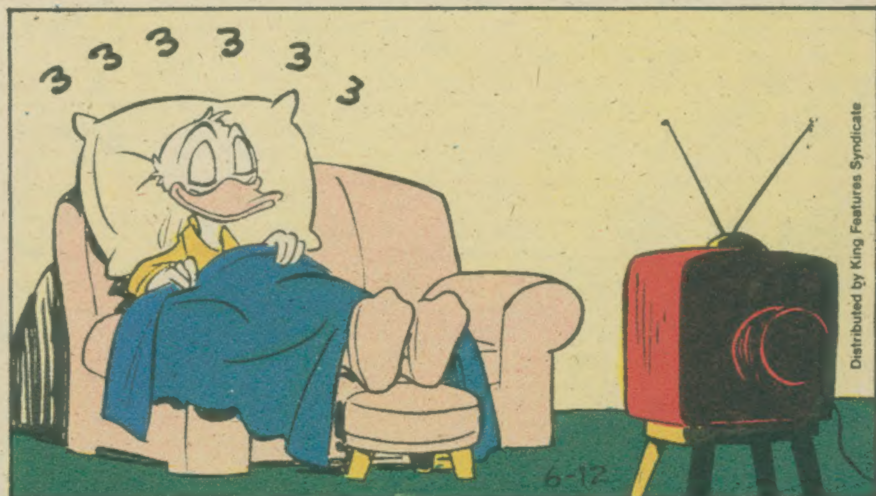

ПОЛИТИКА
ВИШЕ ОД ПОЛИТИКЕ

НОВИНА НАШЕ ИСТОРИЈЕ

Учествовала је у стварању Југославије – и старе и нове. Није била новина за један дан: и данас важе речи из првих уводника јер носе поруке за сва времена

Берлин, 1903. Два млада човека разговарају [illegible] из које потичу. Један је Владислав Рибникар, књижевник, преводилац и дописник неколико француских листова, а други др Радивоје Вукадиновић, лекар. Пријатељи су још од школске клупе. Млади Рибникар говори о својој опсесији да у домовини покрене дневну новину европског изгледа и квалитета. Прилика је баш сад, слажу се обојица.

И збиља, на Балкану све ври. У Хрватској је збачен омражени бан Куен-Хедервари, у Босни је умро тлачитељ Бењамин Калај, Македонци су се дигли на устанак против Турака, Илинден, а у Србији је убијен краљ Милан Обреновић у мајском преврату. На престо је ступио Петар I Карађорђевић – поздрављен нарочито од оних којима је идеја о уједињењу Јужних Словена лежала на срцу.

Два пријатеља су се вратила у Београд чврсто решена да новина какву је желео и замислио Рибникар што пре постане стварност. Сложили су се да је најбољи назив „Политика", а слова, она убудуће тако добро позната и карактеристична, нацртао је сам Владислав који је био и уметнички обдарен.

Независност пре свега

Први број „Политике" изашао је из штампарије 25. јануара (тада, по старом календару, био је 12) 1904. године, у два сата после подне, што ће од тог дана постати уобичајено и устаљено време. Нова новина почела је скромно, без рекламе, као да излази већ годинама, но и тај изглед изражавао је став оснивача изнет, иначе, читаоцима у уводном чланку на првој страни, а под насловом: „Задаци независне штампе". „Политика" ће, уверавао је Владислав Рибникар своје читаоце „делити ударце и десно и лево од себе". Она ће „служити истинитости и објављивати само проверене и тачне ствари". Даље, не сме се писати жучним тоном и увредљивим изразима, ни расправљати о туђем личном и породичном животу. Језику и стилу „Политика" ће обраћати највећу пажњу, те ће писати чистим језиком и стилом као књижевни часопис.

Ово су постала неприкосновена правила којих су новинари „Политике" морали да се држе. Било је то нешто сасвим ново, иако је тада у Србији излазило 90 листова, од којих је само у Београду и само дневних било чак 12. Сву ту штампу назвао је Јован Скерлић, књижевних и ерудита, „бедном", мислећи на њен лош, често улични језик, на међусобно вређање, везаност листова за ову или ону политичку партију, за овог или оног политичара.

Уводник нипошто није био „мртво слово на папиру"! Рибникара ништа није могло да поклеба, па ни тешка беспарица у коју је запао прве године јер су се трошкови страшно гомилали. Није било банке од Славије до Калемегдана којој није био дужан. Неко од пријатеља саветовао му је тада да подигне већи зајам код једне банке и тиме подмири остале повериоце, те тако среди финансијско стање. Он је то одбио, плашећи се да лист

Тачно у два мали колпортери изјурили би из „Политике" са новинама тек изашлим испод пресе.

Овај, пре рата модеран камион, заменио је таљиге и кљусе који су годинама на овом истом месту чекали да укрцају свеже новине

ЗАБРАЊЕН МИКИ МАУС

Међу многим дописницима из иностранства који су редовно долазили у „Политику" по свеже вести у годинама пред други светски рат био је и Харисон, дописник Ројтера. Он је једном приликом јавио својој агенцији да је у Југославији забрањен Мики Маус. Ево шта се, у ствари, догодило. Један стрип о Микију који је излазио у „Политици" имао је „незгодан" садржај: Мики долази у неку средњоевропску земљу да послужи као двојник младом краљу те земље кога намерава да смени рођени стриц, један стари пацов. У то време у Београду се говоркало како кнез Павле настоји да се ослободи малолетног краља Петра или, барем, да му не допусти да заузме престо. Подударност са Микијем учинила се цензури довољна да забрани даље излажење стрипа.

Епилог: вест о забрани Микија Мауса у Југославији обишла је свет, а Харисон је био протеран. Мики Маус је после на велика врата ушао у „Политикин Забавник", појавивши се на насловној страни првог броја у стрипу „Мики, храбри кројач", пре пуних педесет година. Остао је до данас.

Дешавало се да цензура забрани неки сувише слободоуман број. Овде је фото-репортер овековечио заплењивање „Политике" која је таман била утоварена у колица и кренула на железничку станицу.

не дође под притисак кредитора у погледу писања. Независност ништа и нико није смео да доведе у питање!

Два нотеса чика Дише

Редакција новог листа почела је скромно, у три собе изнајмљене на првом спрату зграде на Теразијама 37. Нешто доцније, када је директор Владислав Рибникар успео да оствари и свој други сан и купи сопствену штампарску машину, „Политика" се преселила на Теразије 12 у још скромнији приземни стан од две собе. У мањој је била слагачница, у већој редакција. Од пет столова три су заузимали сарадници – новинари и коректори – за четвртим је седео директор, а доцније и његов најмлађи брат Дарко који је постао уредник када се после дипломирања вратио из Јене. За петим столом седео је човек који је постао легенда „Политике", чика Диша. Тада га још нису звали „чика", био је то Димитрије Стевановић, администратор.

Чика Диша није имао велике школе, али је за посао који му је поверен био рођен. Он је водио финансије и то у два нотеса која је држао у фиоци: један је служио за убележавање прихода, други за расходе – тај се много брже попуњавао. Поред овог „књиговодства" чика Диша је на столу имао и чанче у које су продавци доносили пазар и из којег је делио аконтације и позајмице сарадницима. Овај посао чика Диша је обављао целог свог радног века, а то значи до окупације 1941. Како је расла „Политика" – „растао" је и чика Диша. По речима друге једне „Политикине" легенде, новинара Предрага Милојевића, чика Диша спада у феномене којима је лист обиловао док му је растао углед и тираж: „Својом беспримерном марљивошћу, својим смислом за организацију посла, он је стално напредовао и за неколико година постао је један од сувласника Политике. Браћа Рибникар – Владислав и Дарко – који су Политику основали и водили, били су људи од духа и идеја, али са мало смисла за практичне, административне послове. Нашли су Дишу Стевановића и били задовољни".

Писци и научници постају новинари

Али, вратимо се ипак духу и идеји – од првог дана неки већ чувени писци постали су њени стални сарадници, док су други, исто тако славни, били дописници! Тако је Бранислав Нушић, тада већ прослављени комедиограф, као стални члан редакције писао из дана у дан сатиричну рубрику под псеудонимом „Бен Акиба". Путовао је и као специјални извештач листа у Скопље у време кад је букнула младотурска револуција – јер Нушић је био изврстан познавалац прилика у Турској.

И Милутин Ускоковић и Душан Симић, исто тако познати књижевници, постали су новинари „Политике", док су се међу њеним спољним сарадницима и дописницима нашла и таква имена као Јован Цвијић – академик и научник светског гласа – Александар Белић, Михаило Гавриловић, Стеван Сремац, Петар Кочић, Осман Ђикић, Авдо Карабеговић, Иво Ћипико, Бора Станковић... Немогуће је и набројати сва чувена имена писаца, научника и, уопште, интелектуалаца напредних схватања које је редакција одмах успела да привуче и окупи око себе. Та традиција наставиће се и доцније, у наредним деценијама.

„Политика" је у почетку излазила на четири стране. Прва, на којој се увек налазио уводни чланак, затим фељтон и сталне рубрике и четврта страна са огласима слагале су се по подне за сутрадан, док су се друга и трећа страна, резервисане за најновије информације, припремале пре подне, да би новина изашла у два сата. Тако је живот у редакцији стално текао, радило се и пре и после подне, али по строго одређеном распореду.

Један недосањан сан

Још једна новост у време кад се „Политика" појавила била је њена стална рубрика „Из наших крајева". У њој се нису објављивале вести из Србије, него из других наших крајева који су били под Аустро-Угарском, Турском или Италијом. Та рубрика била је зачетак будуће разгранате мреже дописника по чему је „Политика" предњачила, а означавала је југословенску оријентацију листа. Ево како је Владислав Рибникар писао у уводницима још пре године излажења „Политике", а залажући се за идеје Штросмајера:

„То је прави и једини пут да се дође до политичке заједнице за којом теже сви просвећени умови у југословенству. Биће сметњи и споља и изнутра. Али се храброст не сме никако губити, ни општи усвојени циљ.

Сложно и храбро, само напред. Генерација ће једна да пропадне, трошиће се и неће видети успеха, али ће синови наших синова дочекати можда тај лепи дан: да виде остварено оно што сад нама изгледа само као лепи сан."

На жалост, Владислав Рибникар није доживео остварење сна за који се толико залагао. Десет година после ових речи, 1914. године, избио је рат, а Владислав Рибникар је већ на почетку погинуо као резервни официр српске војске, само дан после брата Дарка. У два дана пала су браћа Рибникар, а „Политика" се држала још годину дана, колико и Београд. Када је Београд пао, септембра 1915, лист је престао да излази. То је био крај његовог, како се обично каже, првог живота.

После првог светског рата на чело „Политике" дошао је трећи брат – по рођењу

Легенда „Политике" – чика Диша. Радио је у администрацији листа од првог дана све до 6. априла 1941...

средњи – доктор Слободан Рибникар. После четворогодишње паузе „Политика" се по други пут појавила 1. септембра 1919. године. У уводном чланку она уверава читаоце да, као што су раније кроз њене ступце „широке масе срицале прва слова из југословенске азбуке, она неће изостати ни из првих редова у новом послу који нас све чека". Тај чланак схваћен је као југословенски програм обновљене „Политике".

Редакција је почела још скромније и тегобније него први пут, али је лист напредовао, тако да је већ 1921. године изграђена и нова „Политикина" зграда у Поенкареовој 31 (данас Македонска, адреса на којој је и сад, као седамнаестоспратница).

Наступио је период у којем је „Политика" знала само за успон који много дугује томе што је све оне принципе из првих дана – независно мишљење, истинито обавештавање и увек прва у доношењу вести – задржала као неприкосновена правила. Не само да то није било лако, него је често било веома тешко, нарочито у време диктатуре кад је цензура постала изузетно оштра и када су се „шифови" пре штампања листа носили на увид.

У том периоду између два рата на челу „Политике" налазио се четврти Рибникар, син др Слободана – Владислав. Можда је тај други живот „Политике" био и најбурнији. У сада великој редакцији и даље се окупљају интелектуалци, страни дописници, књижевници, многи напредни људи. И – комунисти. Многе илегалне партијске везе иду кроз „Политику" и преко њених новинара; са новинарском железничком легитимацијом Дејана Лапчевића, уредника, илегално путује по земљи Едвард Кардељ. Авди Хуми доставља се из „Политике" писаћа машина, а Владо Дедијер заједно са директором Рибникаром организује пребацивање поште између секретара илегалне КПЈ и Коминтерне!

Бомбе које су 6. априла 1941. разориле Београд пале су и на „Политику". Њен други живот био је завршен, почињао је прекид, новина је опет испољила пркос јер њен директор није хтео да је издаје за време окупације. Директор „Политике" је и човек у чијој је кући припремљен позив народима Југославије на устанак против окупатора под вођством КПЈ. Октобра 1944. по повратку из партизана Владислав Рибникар, у ослобођеном Београду, можда се сећао речи свога стрица о остварењу оног „лепог сна" када је „Политика", поново покренута доносећи на првој страни говор Маршала Тита и ове речи:

„Ми смо спремни да сада сјединимо све снаге које представљају вриједности за нашу земљу..."

Тако је отпочео трећи живот новине која је учествовала у стварању наше историје. Данас је „Политика" гигант са два дневна листа и једанаест периодичних, са преко четири хиљаде запослених, са модерном штампаријом и огромном мрежом дописника.

Приредила Мирјана Крстуловић

МИСТЕРИЈЕ ПРОШЛОСТИ

НЕСРЕЋНИ ЗА В

Ко је био Човек са гвозденом маском? Зашто је тако дуго боравио у затвору? Да ли је тајну свога имена понео са собом у гроб када је умро у Бастиљи 1703. године?

Тридесет година носио је преко лица паклену направу. Није је скидао ни када је јео ни када је спавао. Лекари су му чак прегледали зубе кроз отвор за уста на њој. Необична маска није му скинута ни када је умро у једној од безбројних ћелија озлоглашене Бастиље. Сва одећа била је спаљена, сви предмети од метала претопљени, малтер саструган са зидова, а оскудан намештај спаљен да би се уклонио сваки траг који је овај грешник могао негде да остави, а указивао би на његово порекло.

Вилични део маске био је причвршћен нарочитим опругама које су му омогућавале да говори, али и то је смео да чини само када му је нешто било потребно. Претила му је смртна казна ако покуша да открије ко је био тако што ће скинути маску или изговорити своје име.

Касније га је бесмртним учинио Александар Дима и он је постао Човек са гвозденом маском. Ко је био тај затвореник Луја XIV, Краља Сунца, и зашто је био затворен? До дана данашњег то је остала тајна.

Краљев брат близанац?

Изричито наређење да се име затвореника чува у најстрожој тајности издао је Луј XIV, Владар који је саградио величанствени дворац Версај. Мора да је злочин који је починио доиста био тежак када је привукао краљеву пажњу, а опет не толико страшан да би затвореник био осуђен на смрт. За време боравка у Бастиљи према њему се нису односили као према осталим затвореницима: било му је дозвољено да похађа мису, добијао је књиге и добру храну, а имао је и неке друге привилегије.

Гласине о славном осуђенику преплавиле су Француску пре револуције. Ни у једној преписци из тог времена између затворских службеника и суда не помиње се ко је заправо тај затвореник. Међутим, било је неколико занимљивих теорија о томе ко би он могао да буде.

Према једној, био је брат близанац Луја XIV, а владар га је затворио желећи да за себе сачува сву славу и све привилегије које му је доносио краљевски положај. По другој претпоставци, он је био краљев ванбрачни син, рођен из тајне везе краља и неке сељанке. Толико је личио на краља да је овај забранио да се икада покаже у јавности.

Тек када је Човек са гвозденом маском умро, знатижељници су почели да нападају зид тајанствености који га је за живота окруживао.

Године 1753, пола века после његове смрти у Бастиљи, светлост дана угледао је лични дневник Етјена ди Жонка, краљевог поручника који је

...ТОЧЕНИК ...БАСТИЉЕ

Злогласна Бастиља

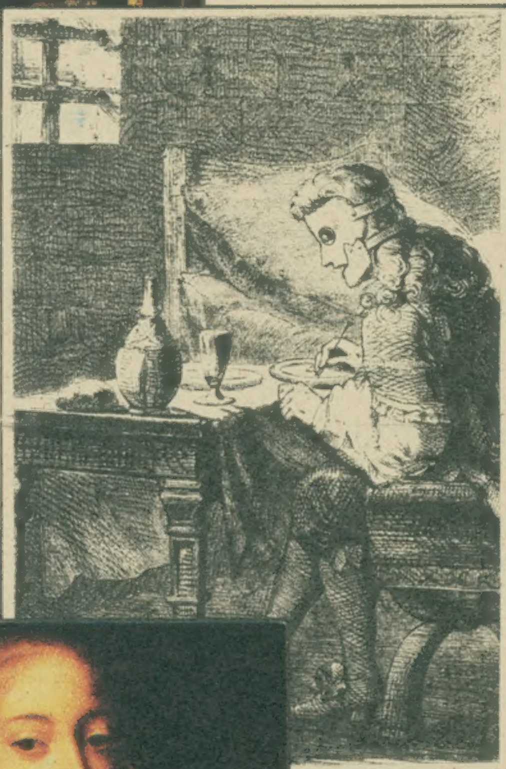

Овако су уметници замишљали Човека са гвозденом маском

Мадам де Монтеспан била је љубавница Луја XIV и, по неким веровањима, краљ је из љубоморе наредио да затворе човека са гвозденом маском

службовао у затвору кад је Човек са гвозденом маском био заточен. У њему се помиње чудан маскирани затвореник који је стигао у Бастиљу 1698, пошто је тридесет година већ провео иза решетака, све време под надзором истог управника затвора. Касније се сазнало да је он једини човек коме је икада било дозвољено да га види без маске.

Пет година касније Ди Жонка је у дневник забележио да је „непознати затвореник" умро, а да му ни тада није скинута црна сомотска маска. Историчари сматрају да су му власти вероватно непосредно после смрти скинуле гвоздену маску и замениле је сомотском из чисте пристојности. Ди Жонка је такође забележио да је затвореник покопан у кругу Бастиље под лажним именом Марчоли.

Радознала Марија Антоанета

Постоји још један сачувани запис о изгледу затвореника. Када је Сен-Марс пребацивао свог важног заточеника из Свете Маргарите у Канском заливу у париску Бастиљу, стали су да вечерају у Сен-Марсовом замку близу Вилнева. Сељаци који су вирили кроз прозоре док су њих двојица јела приметили су набијене пиштоље поред Сен-Марсових тањира – био је спреман да затвореника убије ако покуша да своју тајну открије пред послугом.

О томе колика је част указана Сен-Марсу када му је откривено ко је Човек с гвозденом маском говори чињеница да је после Луја XIV само још Луј XV сазнао истину. Када је сазнао ко је био тај човек, наводно је рекао: „Да је још жив, ослободио бих га". Међутим, Луј XVI није имао ту част па је био приморан да започне безнадежну истрагу, углавном да би задовољио радозналост своје жене Марије Антоанете.

Тек пошто је избила француска револуција и срушена монархија 1789. године, на светлост дана почели су да излазе први трагови који су указивали на то ко је Човек са гвозденом маском. У државним досијеима пронађена су писма у којима је помињан. Размењивали су их извесни Ловоа из Министарства рата и Сен-Марс.

Јула 1669, када је Човек са гвозденом маском притворен, Ловоа је писао управнику затвора: „Краљ је наредио да човека по имену Есташ Доже пошаљем у Пињерол. Од највеће је важности да буде добро чуван и да ни на који начин не ода било шта о себи нити да некоме упути писмо. Лично ћете морати једном дневно да доносите довољно хране том несрећнику. Ни по коју цену не смете дозволити да вам нешто исприча, под претњом да ћете га убити ако икада отвори уста да каже било шта што није у вези с његовим потребама."

Богохулник из Денкерка

У архивима је сачувано и једно краљево писмо упућено Сен-Марсу. У њему стоји: „Шаљем у своју цитаделу у Пињеролу, у пратњи капетана Де Вороја, поручника-мајора мог града и цитаделе у Денкерку, човека по имену Есташ Доже. Дужност вам је да га добро чувате, те спречите да било с ким ступи у везу, било речју или писмено." Да ли је Есташ Доже био Човек са гвозденом маском?

Ако јесте, чиме је на себе навукао гнев владара који га је тако окрутно казнио?

Каснија истрага утврдила је да је Доже потицао из велике породице, а да је имао пет сестара и шесторо браће од којих су четворица погинула на бојном пољу и да је рођен у Денкерку, луци на северу Француске.

Поједини историчари верују да је једини Дожев преживели брат добио титулу маркиза и на тај му начин омогућио да се креће међу племством. Можда је, чак, и краљу био представљен.

Док је као двадесетједногодишњак служио у краљевој гарди као поручник, ухваћен је за време црне мисе – богохуљења на хришћанску мису. Многи верују да је особа која се с њим упустила у обожавање ђавола била нико други до госпођа Де Монтеспан – краљева љубавница.

Постоје две претпоставке које објашњавају краљев поступак.

Једна, да је штитио углед своје љубавнице тако што је Дожеа склонио на сигурно место одакле није могао да шири гласине о њеној склоности црној магији. Друга, да је краљ био страховито љубоморан.

Без обзира да ли је иједна од ових теорија тачна, зашто Луј XIV није једноставно убио Дожеа? Нико још није успео да објасни због чега је била потребна та ужасна маска и зашто га је краљ тако дуго држао заточеног.

Ако се данас можда и зна ко је био Човек са маском, његова тајна остала је неразјашњена као и пре толико година када су чувари уклонили из ћелије све доказе његовог постојања и положили га у гроб без икаквог обележја.

М. Ж.

САМО ЗА ОНЕ КОЈИ ИМАЈУ ВИШЕ ОД 77 ГОДИНА

НАЈСТАРИЈИ, ЈАВИТЕ СЕ!

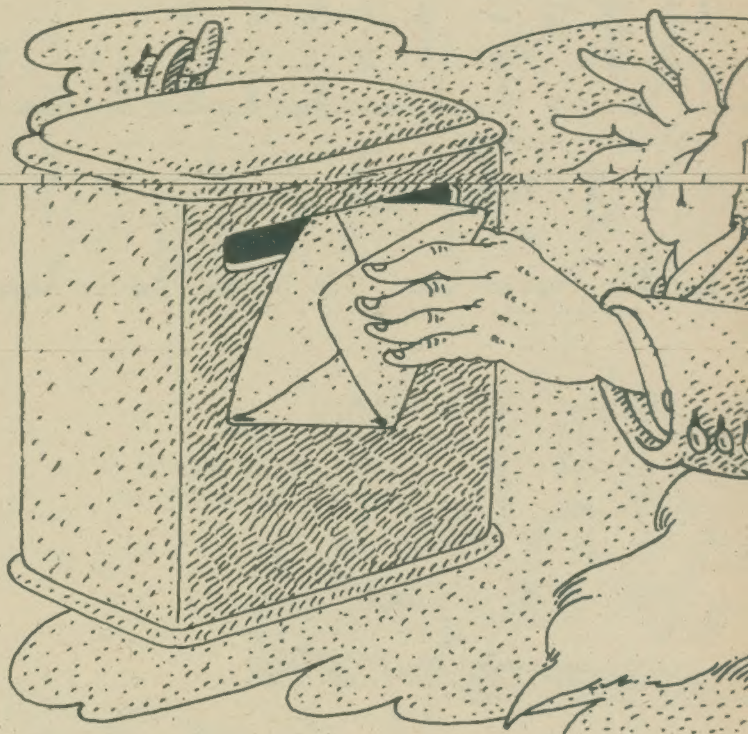

Дозволите:

Онај чувени Забавников слоган „од 7 до 77 година" више не вреди! Укидамо га, стављамо ван снаге, ван употребе – више није пуноважан, истекао му је рок. Друга су времена и други рокови...

Јер, зашто не бисмо рекли до 87, или 97, или чак 107 година?!

Да, да, наоко само бројке које не казују готово ништа, али иза њих је – ЖИВОТ. А Он, Живот, доноси и старост.

Ево нас, времешни, руку под руку, али не и старомодни, немоћни и самотни – заједно смо.

Драге наше бабе и деде,

Можда се још сећате фебруара далеке 1939. По-

ЗРНЦА ЗНАЊА, ВЕЋА И МАЊА

❋❋ КУКУРИКУ је назив од миља за најмањи Hi-Fi музички уређај на свету. То „чудо од детета" није веће од песнице, али може верно да репродукује јачину звука у оперској сали! Зове се „премијум", а направили су га... Французи, не Јапанци који су се, међутим, лудо заинтересовали за њега.

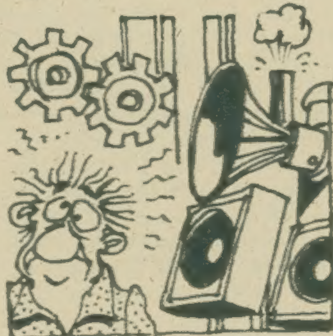

❋❋ Кад смо већ код јачине звука, Французи су отворили „Салон буке" и то међународни. Ова приредба одржава се под геслом: „Бука није цена за напредак, него знак напретка који још није добио своје место (под сунцем)". На салону су најразличитије врсте буке, од крчања славине до грмљавине ракетног мотора на свемирском броду, подвргнуте најдетаљнијој научној анализи. И за сваку је нађен узрок, а убудуће ће се то радити систематски и ван овог салона. О последицама – неком другом приликом, а у међувремену – восак у уши!

❋❋ Радити у пољу, не пушити и не нервирати се за сваку ситницу – услови су које треба да испуњава онај ко жели да доживи дубоку старост, више од 100 година. Тако барем тврди доајен америчких „метузалема", један чио и бистроуман старац од 131 године из Џорџије. Можда нам је ипак нешто прећутао? Иначе, како објаснити да баш у тој америчкој држави живи ни више ни мање него... 2000 стогодишњака!

❋❋ Жабе најзад могу да одахну, барем у Јапану. Верује се, наиме, да оне крекетањем најављују кишу. Сада су, међутим, јапански научници конструисали „метеоролошку коцку" – справу која прогнозира време осам сати унапред, а у кругу од 20 километара. Направа се једноставно држи у кући као и сат. Метеоролошку коцку производи „Тошиба".

❋❋ И Кинези су измислили праву „паку": лек против хркања. То су капи за нос направљене од природних састојака које делују, тврде проналазачи, у 95 одсто случајева. Ове капи брзо ће се наћи и на страним тржиштима.

ЗА РОЂЕНЕ 28. 2. 1939.

Драги читаоци,

Претпостављамо да међу вама има и оних који су рођени 28. фебруара 1939, односно истог датума кад и Политикин Забавник. Зато молимо те читаоце да нам се јаве писмом, уз назнаку ВРШЊАЦИ. Жребом ћемо одредити који од њих ће добити награде.

следњи дан тог месеца био је први дан живота ПОЛИТИКИНОГ ЗАБАВНИКА. Давно... Протекло је од тада преко 17.250 дана. Шум времена...

Били сте (и били смо!) – млади. О, кад је ТО било! Ко је, тада, мислио о унуцима и крају двадесетог века, старости и будућим годишњицама!

Међутим, ви сте дочекали унуке, можда и праунуке, а Забавник ускоро слави педесети рођендан. Читали су га и читају нараштаји, од 7 до 77, 87 или више година. Највернији су уз њега од давног, првог броја до овог који сада држе у рукама. Зато, у име тог полувековног пријатељства и оданости, молимо читатељке и читаоце који имају више од 77 година да нам се јаве. Уколико их више не служи рука, или очи, то могу да учине и њихова деца, унуци, рођаци, пријатељи. Напишите кад сте рођени, од када читате Забавник, шта вам је значио или значи у животу. Тако ћемо пронаћи и својеврсног Забавниковог рекордера. Најстарији и највернији неће остати без награде, а можда ће се наћи и на странама Забавника. Да подсетимо, наша адреса је: ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК, Македонска 29, 11000 Београд, уз назнаку ***Најстарији читалац.***

Поштујући ваше године и желећи вам добро здравље, радостан ако вам и ове дане чини лакшим и лепшим, поздравља вас ваш

ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

Илустровао Љубомир Милојевић Љубац

***** И на Западу нешто ново: лековита жвакаћа гума. Њу ће ускоро почети да производи данска фирма „Данди" у сарадњи са фармацеутским факултетом из Копенхагена. Ова жвака моћи ће да се купи само на лекарски рецепт и да се користи строго према упутству лекара, значи у одређеним количинама и у прописаним временским размацима. Користиће се за лечење инфекција и неких гљивичних обољења усне шупљине, уместо инјекције или таблета. Предност лековите жваке у односу на таблете лежи у томе што се жвакањем лек правилно убацује у крвоток кроз пљувачне жлезде, док гутањем таблете велики део лека „оде у штету" док пролази кроз јетру.**

***** Ванземаљци, јавите се (макар и кроз коју деценију) – кратак је садржај XX светске скупштине астронома одржане *прошле године* у Балтимору (САД). Ту су се чули гласови о откривању „знакова живота негде у свемиру". Ствар није имала неозбиљан призвук, реч је о траговима органских материја нађеним у космичкој прашини. Ти милимикронски трагови, међутим, изазвали су Насу да одвоји и те како видљиву суму од 90 милиона долара у програм назван SETI који има за циљ одашиљање и хватање радио-таласа на релацији Земља – *широка* свемирска пространства. Или, комуникацију са за сада непознатим интелигентним бићима која „мора да постоје у непрегледном пространству". Од срца се надамо успеху, јер људска надања одговарају отприлике свемирским пространствима (по величини)...**

М. Крстуловић

Илустровао Зора Петнић Петко

DIK BROWNE ХОГАР СТРАШНИ

РОЂЕНИ У ЧИСТОМ СРЕБРУ

И ЖИВОТИЊЕ ПЛАНИРАЈУ ПОРОДИЦУ

Хермелини воде љубав с пролећа, али не дозвољавају да новорођенчад дођу на свет усред зиме. Постоји само једно решење: будуће бебе задржавају се у мајчином телу све до краја априла

Женка хермелина је прави феномен: рађа се слепа, а полно је зрела две седмице пре него што прогледа, односно у узрасту од три до четири недеље живота! Ово је установио шведски научник Микаел Сандел проучавајући хермелине (Mustela erminea) који живе у јужној Шведској.

Сваке године крајем априла она рађа шест до осам младунаца и, док их још доји, поново се пари. Али развој оплођеног јајашца се успорава тако да ембрион мирује све до средине зиме. Тек тада се спушта и почиње нормално да расте. Тако испада да, иако права трудноћа траје свега неколико месеци, ембрион остаје у мајчином телу најмање двеста педесет дана!

Питање живота или смрти

Ово није једини пример успореног развоја ембриона. Иста појава примећена је код самура, хермелиновог блиског сродника, али и код сасвим различитих животиња као што су, на пример, слепи миш из области умерене климе или срна. Ради се о правој контроли рађања коју је удесила природа да би се одржала врста.

Код хермелина, месождера из породице куна, то је питање живота или смрти. Он борави у хладним северним крајевима Европе и Азије и младунци никако не смеју да се роде зими – рађају се сувише мајушни и осетљиви, крзно им је кратко да би их заштитило и не би преживели.

Ни одрасли хермелин није оличење снаге и издржљивости: дугачак је између двадесет девет и тридесет четири центиметра од чега је готово половина реп, тешко одржава телесну температуру и мора стално да једе.

Други месождери могу себи да дозволе луксуз да се добро наједу, а затим да посте до следеће гозбе. Хермелин то не сме јер се његов малени стомак празни у року од четири сата и он би угинуо када би био принуђен да остане без хране дан или два, а да се при том и креће.

Да му се таква трагедија не би догодила, хермелин се за време зимских месеци, када треба што више штедети енергију, одмара двадесет од двадесет четири сата. Тај одмор састоји се у смањењу метаболизма за више од тридесет пет одсто.

Да не би трошио драгоцену енергију, за место где ће зими боравити бира легла својих жртава: мишева, пацова, кртица, хрчака, ласица... А да би му било што топлије, облаже и под и зидове крзном које почупа са свог плена.

Мајчина брига

Живот се веома компликује када дођу деца. Она су, као што то често бива у природи, искључиво мајчина брига јер отац, чим је оплоди, одлази својим путем и то заувек. Мајчино је да исхрани и свој пород и себе због чега мора дуго и много да лови. Уместо четири сата, када је сама, она сада проводи у лову по девет сати, а одмара се само петнаест.

Неко ће помислити да петнаест сати одмора према девет рада и није неки напор. Код женке хермелина и те како јесте јер се она тих девет сати дословце не зауставља успевајући да улови десет и више мишева или других животињица од којих је свака тешка бар колико и она сама, што значи око сто четрдесет грама. За њу је то велики физички стрес, али бебе су мале и не могу о себи да брину.

Младунци су одевени у чисто сребро и чим мало ојачају, почињу лудо да се забављају. Јурцају, ваљају се, међусобно рву и чаркају, задиркују преморену мајку која, постепено, креће да их учи тешком умећу опстанка што је, у њиховом случају, пре свега лов.

Она им показује мала и велика лукавства без којих нема успеха. Заједно с њом њуше мирис који оставља плен, посматрају околину, а савршен вид помаже им да издалека угледају жртву коју, затим, треба гонити и, ако је неопходно, за њом скакати и у воду. Срећом, хермелин је одличан пливач и посластица су му водени пацови.

Чим стигне жртву, хермелин јој зарива зубе у потиљак. Али не жури да је поједе већ је односи у „оставу", враћа се да улови следећу и тако редом. Када налови довољно и истроши енергију, враћа се у скровиште на гозбу. Све то мајка показује младунцима који су одлични ученици.

Хермелин је веома тражена и цењена животињица и то не због свог начина живота или храбрости и пожртвовања женке већ због дивног крзна. Оно је беспрекорно бело само је врх репа црн. Најбоља су крзна хермелина из југоисточног Сибира. Хермелинске бунде и огртаче одувек носе крунисане главе и највећи богаташи и то у свечаним приликама.

Бело хермелиново крзно толико је лепо да је од давнина симбол невиности и чистоће, па су га некада, на рубовима огртача или капа, имали адвокати, судије и други високи званичници као знак моралне беспрекорности.

Б. Дожић

Дамир Милош је луд за морем те отуд и ова „морска” фотографија.

Са овогодишњим добитником Забавникове књижевне награде

ДАМИР – НЕМА МИРА

Pogotovo čitaocima Zabavnika Dam. Miloš

У време када се код нас појавило неколико књига о кловновима нашу награду покупио је „Бијели клаун”. Можда због оне дубоке плаве сузе коју је нацртао на свом образу. Аутор је тридесетпетогодишњи Дамир Милош, магистар филозофије, асистент на Катедри за фонетику, писац и заљубљеник у море...

Ствар је савршено јасна или, можда, баш није. Зависно коју боју видимо. Важно је, још, да ли кловна тражимо само под циркуском шатром или га, понекад, налазимо у себи. И да ли је шарен, или једноставно, само бео. О овом другом, који би желео да буде онај први, исписана је цела књига.

„Мој тата је клаун. И моја је мама клаун. Непрестано путујемо с нашим циркусом из града у град, на некој ливади подигнемо шарени шатор и тако зарађујемо за живот.

Можете ли сада замислити колика је моја туга кад вам кажем да ја не разликујем боје?! Да... ја не видим боје! Ја знам да оне постоје, да на сваком предмету, на свакој птици, човјеку или риби, има нека боја, али ја их не видим. Мени је све сиво... сиво... то су моје боје. Дан је свијетлосив, ноћ тамносива, понекад и црна јер нема сваке ноћи сивих звијезда. Мачка је сива, или сива са сивим пјегама, тигар је црнобијели, миш је сив, зебра је иста као и тигар, лептири су сивкасти на сиве точкице, птице имају дивно сиво перје, море је сиво, или тамносиво прије кише, јабука је сива, сви се коњи зову Сивко, највише волим јести сиве банане... ето...

Често мислим да су боје негдје иза мене. Нагло се окренем, али оне нестану... све је поново сиво...”

Далтониста и слепац

Права невоља за неког коме су родитељи кловнови па би и сам, сасвим разумљиво, желео да постане кловн. А није нимало лако бити кловн ако не разликујеш боје. Ко да се смеје белом, безбојном кловну?! Људима треба смеха, нарочито на туђ рачун.

Отада, а имао сам шест или седам година, почео сам тражити боје... Нећу сада причати потанко што сам и како сам покушао наћи боје јер би то потрајало тисуће страница. Рећи ћу само неколико примјера.

Први на примјер:

Био сам код доктора, нако се бојим инјекције, и молио га да ме убоде једном плавом, једном љубичастом и зеленом инјекцијом. Али, само се насмијао. Убо ме једном безбојном. Каже за грло. Ах!

Други на примјер:

Купио сам наочале у бојама. Једно је стакло било плаво, друго жуто. То ми је показао продавач. Ништа нисам видио. Разбио сам их ударивши главом о ступ. Кад сам их хтио поправити, нисам знао које је стакло жуто а које плаво.

Трећи на примјер:

Увијек сам гледао телевизију у боји, али никада нисам знао да ли је филм који гледам црно-бијели или у боји.

Из тих неколико на примјер види се како сам се мучио. Трајало је то све док једног дана нисам срео сиједог, слијепог старца. Можда и није био сијед, али старци су најчешће сиједи. Сви.”

Тако је, ето, кандидат за кловна – игром природе далтониста – кренуо да учи да разликује боје од једног слепца. И штошта још, наравно. Рецимо, да ли је малено ближе од далеко или, други на пример, да ли је тешко ближе од велико? У причи се, сасвим примерено, појављује и један прави правцати змај. А знамо да „добар змај није змај! Добар се змај зове глиста!”

Све је стварно

У краткој белешци о писцу, обавезној на крају сваке књиге, прво сазнајемо да је аутор „Бијелог клауна” (издање „Младост” – Загреб) Дамир Милош досад најмлађи добитник Забавникове књижевне награде. Рођен је 1954. у Опатији а после студија је радио у загребачком Центру СУВАГ с децом оштећеног слуха. Ту је „полако почео схваћати како је чудесно то да човјек може говорити. И, што сам друго могао него почети писати...”. На срећу писања.

О књизи у којој нема класичне драматургије, где је сва драматургија у откривању боја, Дамир Милош ће рећи да је било недоумица код издавача. Пре свега зарад горепоменуте драматургије, али и због дилеме да ли она уопште спада у дечју литературу:

– Говорили су да је претешка и неразумљива за дјецу, а показало се, у ствари, да је великима неразумљива. Дјеца су у њој нашла неки свој свијет, њима апсолутно појмљив. Мене су ти клинци оштећена слуха просто натјерали да безмало пуних петнаест година постављам себи питање шта је то језик, шта је то говор. А што више знам, све мање вјерујем да ћу тај одговор икада наћи... Писање ми, донекле, помаже да се каткад отргнем том шаблону што га ствара граматика језика... Отуд ти некакви моји експерименти...

Аутор четири романа, неколико драма, прича и есеја, те писац популарне сликовнице „Сњежни краљ” каже да у „Бијелом клаувну” ништа није измишљено, све је стварно. „Преписао” је децу из СУВАГ-а и данима посматрао једног белог кловна на улицама Берлина. Приметио га је у тамошњем циркусу, сасвим случајно. Док је маса шарених забављача изводила којекакве вragолије са којечим, он, бели кловн, стајао је у углу, без покрета. Само је посматрао. После је то исто радио у најпрометнијој берлинској улици: стајао и гледао пролазнике. Можда су, неки, после, гледали у себе и тражили ону дубоку плаву сузу коју је на свом образу нацртао бели кловн.

Драма код Мачјег рта

На крају књиге коју је немогуће препричати Дамир Милош исписује: ***„А прича се да ће бијели клаун ходати свијетом све док око њега не буду живјели сретни људи”.***

Овогодишњи добитник Забавникове књижевне награде је човек који без остатка припада мору. Чак каже:

– Море је крајњи циљ мог писања. Желим да напишем причу о њему, али мислим да нећу успјети да је напишем. Прочитао сам гомилу ствари о мору и све сам сигурнији да се о њему не може написати. Оно се само може осјетити.

На питање шта је за њега море, Дамир Милош одговара:

– Страх, огроман страх. Неописив. Посебно кад си усред олује гдје је по правилу затишје, али сасвим добро знаш да мораш из ње. А кад успијеш да га контролираш у неким дозама које захтијева живот на мору – једрење, на примјер – онда је тај страх врло користан, једна добра одбрана од свих неугодности које ти се могу догодит'...

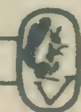

Асистент на Катедри за фонетику Филозофског факултета у Загребу и члан колегијума часописа за књижевност „Кворум" – стални путник између Загреба и Опатије јер је „тамо немогуће плаћати стан с асистентском плаћом" – и професионално је везан за море. Поодавно је положио испит за скипера, пилота једрилица, и кад год уграби времена крстари Јадраном и Медитераном. Специјално за Забавник прича један свој узбудљив догађај са мора, могли бисмо чак да га уврстимо и у нашу сталну рубрику „Живот пише драме".

Овако је то било, прошлог лета:

– Брод „хир-3" нашег познатог морепловца Мирослава Шутеја, који се спрема да наредне зиме оплови злогласни Рт Хорн, возили смо до Гибралтара. Зналци тог дијела шпањолске обале упозорили су нас да се припазимо око рта Капо дел Гата, Мачјег рта. Као, ту стално вреба невријеме, зачас се олуја стушти. Без проблема смо га опловили увече, око десет, уз помоћ огромног свјетионика. И таман смо нас троје кренули да се радујемо како смо ето и то савладали, кад најлон на коме смо вукли удицу с мамцем поче да се одмотава. Одмотао се читавих сто метара. Мора да је нека вееелика риба.

– Покушали смо да је повучемо, узалуд. Спустимо једра, ставимо мања да се можемо вратит' да навлачимо ту рибу. Језиво тешко. Да бисмо навукли 10 метара најлона, треба нам петнаест минута и то уз враћање натраг. Једва смо је некако успјели довући до брода. Освијетлимо је ручном батеријом. Огромнаража, може лако бит' и отровна. Узмемо онај колац којим се једрилице одгурују у маринама, на њега накачимо велике ости и још више привучемо то чудовиште. Један другар стави сигурносни појас, попне се на ограду и свом снагом лупи по тој немани. Кад оно чујеш само – ток.

– Била је то, у ствари, једна огромна даска која се упецала на нашу удицу. Морали смо да прережемо најлон да је се ослободимо. Чак смо кренули куд смо наумили, већ је било око три изјутра, толико смо се рвали са њом, налети вјетар, као да је неко батом ударио у једрилицу. А око нас одједном све црно, црно. Почеше муње да сијевају. Рт Капо дел Гато нам се светио што смо га нешто раније неосјетно прошли. Једва смо се извукли. Све због оне даске и наших великих очију...

За крај ове скице за портрет Дамира Милоша сасвим случајан запис из награђене књиге: ***„Не може се све одмах разумјети. Најтеже је добро читати."***

Петар Милатовић

УЗ ОДЛУКУ ЖИРИЈА

ТРЕЗОРИ ДЕЧЈЕ ДУШЕ

Жири књижевне награде за младе „Политикин забавник" у саставу др Слободан Ж. Марковић, председник, Јоже Фило, др Јоже Скок, Величир Милошевић, др Слободан Калезић, Вера Милићевић и Зора Меденица прегледао је 74 дела прошлогодишње књижевне продукције за младе која су стигла за ово југословенско књижевно признање. Конкурисала су дела на свим језицима народа и народности Југославије.

У последњем кругу за награду нашли су се: Бијели кловн *Дамира Милоша,* ***Босоноги генерал*** *Звонимира Балога,* ***Немирно лето*** *Алије Дубочанина,* ***Индија, Индија*** *Гордане Брајовић и* ***Отмица Лабињанки*** *Тита Билопавлића.*

Награда је припала ***Бијелом кловну*** *Дамира Милоша (издање „Младост", библиотека „Вјеверица", Загреб) уз образложење: „Његов писац, очито млад, борио се са извесним тешкоћама у савлађивању мајсторства писања за децу и омладину. Међутим, препреке је савладао целином поетске представе коју је донео у своме роману и створио једну животну метафору која отвара трезоре обилне људске душе".*

Од 27 издавача који су у прошлој години конкурисали за ово уважено књижевно признање на нашим просторима, Жири је одлучио да за ***најуспешнијег издавача за младе у 1988. години*** *прогласи* ***ИРО „Детска радост"*** *из Скопља која је издала 42 дела за децу и омладину. За ово признање конкурисали су и : „Младинска књига" из Љубљане, загребачко „Знање", сарајевска „Свијетлост" и „Вук Караџић из Бвеограда...*

ДОСАДАШЊИ ДОБИТНИЦИ

1979. **Седефна ружа и друге бајке** Гроздане Олујић и **Мачак у траперицама** Енеса Кишевића
1980. **Галебово гнездо** Анте Станичића
1981. **Позоришна бајка** Љубише Ђокића
1982. **Операција стонога** Јоже Хорвата
1983. **Шешир професора Косте Вујића** Милована Витезовића
1984. **Тројица у Трњу** Павла Павличића
1985. **Хајдук у Београду** Градимира Стојковића
1986. **Ања воли Петра Палме Каталинић**
1987. **Шачмнон Кроз Прозор** Владимира Стојшина

Насловну страницу књиге која се, ето, сместила у историју литературе за младе, бар ону званичну, илустровао је Радован Девлић.

РИТУАЛ НА ГРАНИЦИ ПОИМАЊА

ДУХОВИ НЕ

Поглавар необичног изгледа. Њега се плаше и добри и зли.

Пламен ће прогутати и ову дивну и скупоцену рукотворину.

Да би контролисали невидљиве силе за које мисле да могу да им нашкоде, данашњи „следбеници правог пута" не питају за цену. Све изгледа као игра, а пролива се чак и крв

Док гомила нестрпљиво ишчекује почетак верске свечаности на тајванском острву Чинкун (југоисточна Кина), иза угла се појављује лице обојено у плаво – један од осам застрашујућих поглавара таоистичког култа. Обучен је у тунику од броката, а на глави му нешто попут бронзаног свећњака. У току славља које се на овом острву одржава сваке треће године, у различитим местима, главни задатак „плавих лица" је да са улица насеља отерају зле духове, јер сви верују да они то могу

Мало бољи познаваоци кажу да данашње свечаности ове врсте немају много заједничког са класичним таоизмом, рођеним пре две хиљаде година, који, како кажу, представља висок облик мисли, филозофије и религије – садржан у посматрању природе и уздржавању од уплитања у њене токове и законе Другим речима, Тао (у преводу – прави пут, закон природе или космичка снага) данас подразумева и шаманску, односно спиритистичку варијанту, са свечаностима попут ове на Тајвану.

Очи – као уста

„Славље духова" или Шен Чао, како га Кинези зову, достиже врхунац у тренутку кад се појави Данг Ди, посредник између овог и оног света, особа ошишана до главе која сатима скакуће на једној нози и купа се у сопственом зноју и крви. Данг Ди има помоћника са тоболцем у коме се налазе игле и сечива свих врста, а дух који влада Данг Дијем налаже му којим ће од тих предмета да нанесе себи бол. Захтеви и жеље верника чији су заступници управо они не мењају се већ хиљадама година. Срећа, плодност и богатство су на првом месту. Оно што се нуди у замену није сваки пут исто и зависи од могућности верника

Читаво брдо лажног новца, добијеног у храму, у замену за прави нестаће у савршеном чину жртвовања. Хиљаде најразличитијих јела на столовима поређаним уз саму обалу мора, свако са заставицом и именом дародавца, подсећа на шарену флоту која се њише на дугим дрвеним таласима. Има ту и жртвених прасића (једно тамо кошта близу

ТРПЕ ГЛАД

Море хране за тајанствене госте.

Данг Ди – посредник између овог и оног света. Образи су му прободени дугим иглама.

Којим ће од ових предмета да се рани. Данг Дију наређује дух који њиме влада

две старе милијарде), затим сушене рибе, погача, кинеског шампањца, плодова ананаса, пакета (кријумчарених) цигарета... али и модела америчких луксузних аутомобила. Све то треба да послужи духовима да се забаве и одобровоље. Јер, „само узнемирен и незадовољан дух постаје зао!"

Зашто онда сву храну поједу сами следбеници култа, на крају петог дана свечаности. У чему је ту жртва? Вероватно се и сами питате.

Треба да знате, кажу Кинези, да пре нас једу духови. Али, они једу очима. Зато око столова нема столица, нису ни потребне. Кад они напусте трпезу, долази ред на нас...

Колико пепела, толико среће

У међувремену, Данг Дији падају у транс, а народ сакупља новчанице и баца их по њиховим раскрвављеним телима. Верује се да ће тај запрљан новац, кад дође тренутак за његово спаљивање, вредети много више. Као и брод направљен у част Тијен Кунга, краља Неба, који никад неће бити поринут у море.

Ту је, дакле, и једна џунка – иста као оне у којима су кинески императори у 17. веку преносили морима славу своје плаве династије. На њеним боковима исцртани су знаци кинеског зодијака, док је на прамцу позлаћена фигура рибе. Грађена је читавих годину дана и на њу је потрошена огромна сума новца добијеног од верника из Чинкунга. (Бесмртност је по таоизму садржана у симболу воде.)

У предвиђено време, из гомиле која носи запаљене штапиће индијског тамјана и пева пригодне песме, издваја се неколико Данг Дија и ускаче у брод. Понашају се као посада која заузима своја места и, при том, мажу својом крвљу конопце, једра и оплату, док најоданији следбеници култа повлаче лађу пролазећи прво улицама насеља, а затим и обалом мора...

Најстарији Данг Ди најзад одређује место где ће се обавити завршни чин церемоније – спаљивање. Око барке се набацују новчанице и сва амбалажа која гори. И пошто посада предвођена „духовима" напусти брод, пали се шибица. За трен ока лађа је у пламену који досеже до врха јарбола. Опијени магијом ватре, окупљени немо посматрају призор. . Пепео, као симбол среће дуго пада по њиховим главама. .

* * *

Тајван, ето, не живи само од играчака и јевтиних музичких апарата, већ и од туризма, односно, од оваквих свечаности које помаже чак и влада. Али, да све баш и није тако безазлено говори случај из 1957. када је Мао Цедунг, да би се обрачунао с противницима, преко суда у Пекингу оптужио чланове једне секте да је против владе наоружала хиљаду духова! Управо тако стоји у подацима које смо пронашли. Сви припадници секте проглашени су кривим и стрељани.

Д. В.

КЕЈТИ, ДА ЛИ МЕ ЧУЈЕШ?

Узалуд је мајка, чувена глумица Џоан Колинс, покушавала оно што ни лекари нису могли. Њена девојчица, настрадала у саобраћајној несрећи, лежала је у дубокој коми...

Џоан Колинс са кћерком Кејти – пре несреће.

Била сам у хотелу Ланкастер, у Паризу, кад је у два ујутру зазвонио телефон... Слушалицу је подигао мој супруг Рон...

– Несрећа! – поновио је. – Је ли страшно?

Онда је погледао у мене и једва изустио:

– Кејти је ударио ауто! У критичном је стању!

Док смо се ми, изненађени и очајни, хватали за главу, осмогодишња Кејти, моје једино дете из брака са Роном Касом, лежала је у болници у Актону, у Енглеској. Био је август 1980. Хтела сам одмах к њој, али први авион за Лондон летео је тек у осам ујутро. У међувремену сам се сетила пријатеља Роџера Витикера. Имао је летачку дозволу и приватан авион. Телефонирала сам оцу који живи у Лондону, замолила га да нађе Роџера како зна и уме... Само пола сата касније телефон је поново зазвонио:

– Џоан, овде Роџер! Буди на аеродрому Бурже у пет и тридесет!

Док смо се у цик зоре возили кроз Париз, Рон и ја смо веровали да је већ касно и да нашу Кејти више нећемо видети живу. Прекоревали смо себе што смо јој дозволили да тај викенд проведе са другарицом, али ја сам морала у Париз на састанак са својим модним креатором да се договорим око костима за најновију позоришну представу у којој сам играла главну улогу.

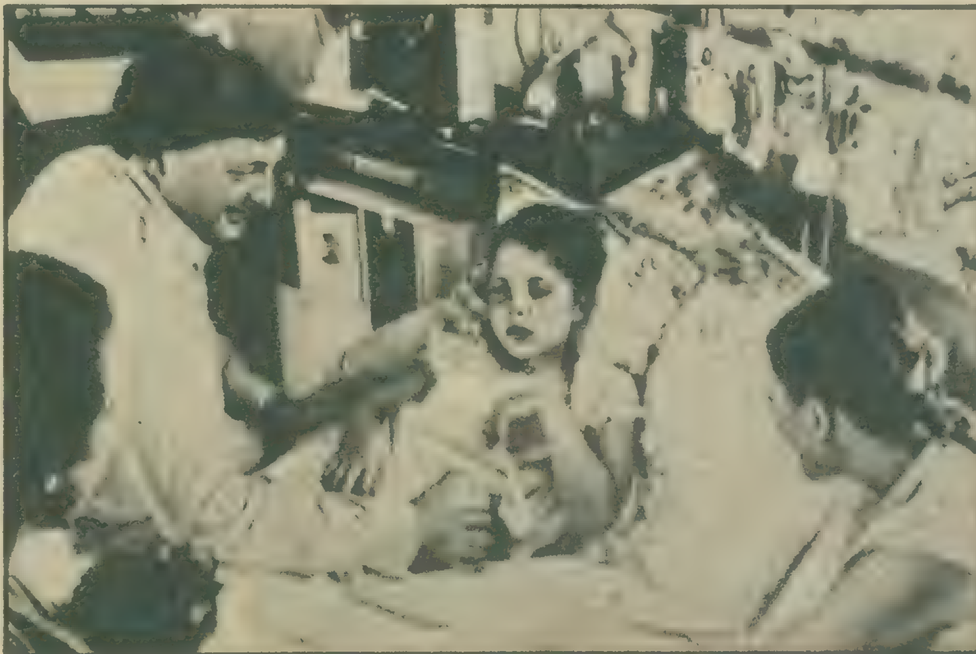

Кејти са родитељима. Прошло је пет недеља и још је у полусвесном стању.

Када смо се најзад нашли у болници у Актону, затекли смо Кејти у дубокој несвести, лица поднадулог и модрог, ошишану до главе, у случају да мора да јој се изврши операција на мозгу. Око ње боце за инфузију и трансфузију, апарати за вештачко дисање... Била јој је слободна само десна рука. Нежно сам је ухватила:

– Кејти, да ли ме чујеш?

Осетила сам благи стисак њене руке и то сам саопштила дежурном лекару. Није ми поверовао.

Да бисмо били што ближе Кејти, Рон и ја смо набавили камп-приколицу и паркирали је у кругу болнице. Ту смо и спавали на смену. После две недеље бдења крај њене постеље одлучила сам да водим дневник. Пре свега зато да бих се ослободила неподношљиве напетости.

Дан 7, 9. август 1980 – Доктор Илингворт је закључио да је Кејтино стање боље и да могу да искључе апарат за вештачко дисање. Остали су сматрали да она још није способна да сама дише. Зато је један тим лекара био спреман да одмах изврши трахеотомију, ако то буде неопходно. Али, када су искључили апарат, зачуо се храпав звук из њених плућа. Кејти је дисала!

Дан 8 – Дошла сам да одменим Рона крај Кејтине постеље, а он ме је дочекао с радосном вешћу да је отворила очи! Доктор ми је казао да не смемо да будемо превелики оптимисти, јер, ако и преживи, Кејти ће бити доживотни инвалид. Рекао је да нико још не зна колико је њен мозак оштећен. Имала сам само толико снаге да одјурим до приколице и бацим се на лежај...

Једанаест месеци касније: Кејти (сасвим десно) на такмичењу у школи.

Дан 12 – Лекари су одлучили да почну с такозваном интензивном терапијом – по један сат дневно требало је надраживати њена чула. У томе смо учествовали и нас двоје. Као помагала, имали смо звончиће, пиштаљке, бочице са јаким мирисима, игле, разне тканине којима смо јој трљали читаво тело.... На језик смо јој стављали сенф, лимун, мед, а у очи усмеравали јаку светлост. У паузи смо јој пуштали касете са познатим гласовима.

Дан 15 – У болницу су дошли режисер и костимограф да би видели Кејти, али и да се договоримо око представе. Приметили су да сам се за две недеље веома променила. Кејти је сада више пута на дан отварала очи. Зато сам одлучила да обратим пажњу на свој изглед. Нећу да ме види у таквом стању.

Дан 18 – Кејти је почела да покреће ноге. Кад смо јој попрскали лице хладном водом, тргла се.

Дан 23 – Добила је нормалну храну за ручак. Ја сам се бојала да се не задави. Али, по њеном изразу схватила сам да ужива док једе кромпир-пире, грашак и пилетину. Понашала се као беба која открива свет око себе.

Дан 29 – Кејти више не прима инфузију. Данас је први пут подигла руку према мени и дотакла ми лице, иако је очигледно да не схвата ко сам. Била сам најсрећнија мајка на свету. Само, хоће ли икад проговорити и устати из кревета?

Дан 33 – Моја девојчица се покреће у кревету. Са много напора, али то је велики напредак. По читав дан јој причам и певам, све у нади да ће ме најзад препознати.

Дан 36 – Била је недеља и лекари су нам дозволили да се са Кејти прошетамо до куће. Чим смо се нашли у нашој улици, Кејти је почела да окреће главу лево-десно. Била је видно узбуђена. Дуго је гледала телевизијски програм, док је мачак Сем дремао крај њених ногу. Први пут није имала онај изгубљени поглед. Кад смо то вече кренули натраг у болницу, била је тужна. За мене је ово био леп и успешан дан.

Дан 37 – Доктор Илингворт, неурохирург, детаљно је прегледао Кејти и први пут изјавио да ће се за шест месеци сасвим добро опоравити. Прославили смо овај дан.

Дан 42 – Рекла сам Кејти да је водимо кући, заувек. Насмејала се – први пут за све ово време.

Недеља 8 – Почела је да говори! Рекла сам да је волим, а она ми је кроз шапат узвратила: „И ја тебе!" Рон и ја смо били ван себе од среће. Наравно, и даље смо морали да примењујемо сву терапију као у болници. Лекари из Актона су је посетили и сви су изненађени њеним напредовањем.

Недеља 18 – Посетио нас је доктор Илингворт и рекао да мисли да Кејти може да пође у школу. Дружење са децом треба да помогне њеном још бржем оздрављењу.

Јануар 1981 – Кејти је пошла у школу. То јој није причињавало напор, напротив. Једна њена другарица прослављала је рођендан и позвала је и Кејти. Када се те вечери вратила кући, Кејти је блистала од среће. Али, и даље је говорила тихо и полако.

Мај 1981 – Кејти добро напредује у школи, али има проблема с памћењем. Један пријатељ ме теши и каже да је и он имао исте тешкоће после рањавања у главу у другом светском рату и да је то трајало годину дана. Велики догађај овог месеца су и прве Кејтине сузе. Пуних десет месеци није пустила ниједну сузу иако је већ више пута била тужна. И док је Кејти плакала, ја сам се радовала. Најзад, сваки део њеног организма нормално ради.

Од септембра до децембра 1981 – Ја сам у Сједињеним Америчким Државама где радим на снимању телевизијске серије „Династија". Кејти је са мном. Похађа школу, свира клавир, игра балет и узима часове тениса. У свему савршено напредује. Најлепша божићна честитка ове године за мене је била песма коју нам је Кејти отпевала на свечаној вечери.

* * *

Џоан Колинс дуго није желела да зна како се несрећа догодила. Тек када је Кејти била ван животне опасности, Рон јој је испричао, како се све одиграло: Кејти и њена другарица Џоршина хтеле су да пређу улицу на недозвољеном месту и тако пресекле пут једном возачу. Несрећа је била неизбежна. Џоршина је сломила руку, а Кејти је ударила главом о плочник.

МА ШТА КАЖЕШ

СУПЕРСАКО

Са једне фасаде у главној улици у француском граду Нанту већ недељама виси савршено скројен циновски мушки сако. Сако је дугачак пет, а широк четири метра и у ствари је реклама за зимску колекцију једног тамошњег бутика. Власници тврде да се рекламно шивење навелико исплатило: промет им се знатно повећао.

КЊИГА ЗА ЈЕДАН ДАН

Да, управо тако се догодило: у Француској је недавно наштампана књига за један једини дан, тачније – радни дан.

У девет ујутро писац Жан-Пјер Андревон донео је у издавачко предузеће рукопис свог новог детективског романа, а већ у пет по подне потписивао је пријатељима прве примерке књиге. За то што је десет пута скраћен поступак „производње" књиге заслужан је нови полиграфски систем уз учешће компјутера.

Компјутер-редактор исправио је текст и направио макету књиге (пробни примерак, такозвани „прелом"), а ласерски графички уређај извео аутоматски коректуру, опет помоћу компјутера и – књига је могла у штампу.

– Сад је преостало још само створити читаоца-робота који би истом таквом брзином могао да прочита књигу – шале се творци новог система.

АВАНТУРЕ МАСКИРАНОГ ПРАВЕДНИКА

Захваљујући вешто сроченим причама и одличним цртежима „Зигомар" је био један од наших најпопуларнијих предратних стрипова

Према једној анкети спроведеној код нас пре рата међу љубитељима стрипа „Фантом" Лија Фока и Реја Мура сврстао се међу најпопуларнија остварења. Био је то занимљив и, наравно, веома значајан податак пошто је „Фантом" једно од почасних места на листи популарности освојио у конкуренцији врхунских достигнућа стрипа, на пример „Флаша Гордона" Алекса Рејмонда, „Принца Валијанта" Харолда Фостера или „Тарзана" Берна Хогарта. Машту тадашњих љубитеља стрипа посебно је узбуђивала чињеница да се радило о јунаку без лика био је скривен иза особите маске. Све време тињала је нада да ће је Фантом једног лепог дана скинути и његови обожаваоци напокон угледати лице какво и доликује истинском јунаку.

То се, наравно, није никад догодило, а тајанственост је само доприносила популарности Фантома.

Јунак из Београда

А онда је, једног лепог дана 1939. године, у тада веома популарном листу „Микијево царство", осванyо стрип о још једном маскираном праведнику. Звао се „Зигомар", по имену свог главног јунака.

По много чему био је налик свом узору, славном „Фантому": носио је маску преко лица (али је имао откривену главу), био обучен у нарочит костим, неку врсту атлетског комбинезона. Његову појаву симболизовало је слово **Z**, видљиво исписано на његовом широком појасу и, мање видљиво, на прстену који је носио на домалом прсту десне руке (појаву Фантома означавао је, на истим местима, знак мртвачке главе).

„Зигомар" је носио потпис Ника Вудлија. Читаоци који су с пажњом и наклоношћу почели да га прате помислили су у првом тренутку да се ради о још једном иностраном стрипу. Међутим, они који се нису одушевљавали искључиво узбудљивим и веома вешто вођеним причама, као и добро рађеним цртежима, лако су препознали рад двојице тада већ познатих и, чак и по строгим мерилима, правих мајстора: сценаристе Бранка Видића (познатијег под псеудонимом Брандон Вид) и цртача Николе Навојева. Видић, који је сарађивао и са другим београдским мајсторима стрипа, и Навојев, који је иза себе већ имао неколико успешних радова, били су добро познати тадашњој публици. Имали су особен стил, јединствену приповедачку технику и, посебно Навојев, речит и лако препознатљив цртеж.

Иако рођен у Београду, „Зигомар" је био, како се касније испоставило, један од претеча праве стрип поплаве маскираних праведника чију ће еру у америчком, па тиме и светском стрипу, некако баш у то време отворити „Бетмен". Иако су поникли самостално, „Бетмен" и „Зигомар" имају много заједничког (о томе ће детаљно писати часопис „Пегаз" у броју 9). У сваком случају, било је то језгро из кога ће се развити бројни ликови, између осталих и они који ће, двадесетак година касније, прославити и чувену „марвеловску школу" (Супермен, Спајдермен...).

Зигомар против и уз Фантома

Пре него што је почео да ради на „Зигомару", Навојев је имао за собом већи број популарних стрипова.

„Зигомар" почиње тако што двојица добрих другара – млади и лепи потомци богатих америчких породица – готово истовремено запросе руку младе, лепе и богате наследнице Лауре. Она обојицу одбија, јер, ето, своје срце може да поклони само ономе ко је задиви јуначким подвизима. И, тако, један од њих – не зна се, дабоме, који – навлачи маску Зигомара и своју памет, вештину, снагу и храброст ставља у службу борбе против Злочина. Лаура се ускоро среће са Зигомаром који је спасава од неког нападника. Рађа се, наравно, љубав, али према Зигомару.

Гангстер који је насрнуо на Лауру ипак успева да се дочепа лепе наследнице. Да би добио откупнину, предаје је некој азијатској банди. Зигомару не преостаје друго до да јој још једном притекне у помоћ. Тај покушај одводи га на други крај света у прави миље стрип-авантура тридесетих година. И, тамо сусреће – Фантома! Шта ће даље бити можете да читате у стрипу који објављујемо у овом броју „Забавника".

* * *

Никола Навојев, несумњиво, представља истакнуто име предратног „Београдског круга" у стрипу (заједно са Лобачевом, Соловјевом, Кузњецовим, Јанковићем, Ранхнером, Лехнером и Шеншином). Ово поновно објављивање „Зигомара" представља, према томе, одавање поште једном истинском мајстору који је, са осталима, допринео да Београд крајем тридесетих година постане једно од европских средишта стрипа. Радови београдских аутора објављивани су тада и у Француској и у Италији. Навојев је био истински заљубљеник стрипа: према сведочењу савременика, последње табле стрипа радио је – оболео од туберкулозе – везан за постељу. Умро је у 28. години живота, 1940, дословно с пером у руци и тушем крај себе.

Жика Богдановић

Поштарина плаћена у готову

Број 43

ПЛАВИ ЗАБАВНИК

МИКИЈЕВОГ ЦАРСТВА

ИЛУСТРОВАНИ НЕДЕЉНИ ЧАСОПИС

Излази редовно понедеоником по 2 броја

ТРОМЕСЕЧНА ПРЕТПЛАТА 20·— ДИН.

Број 43 Цена 1·— дин.

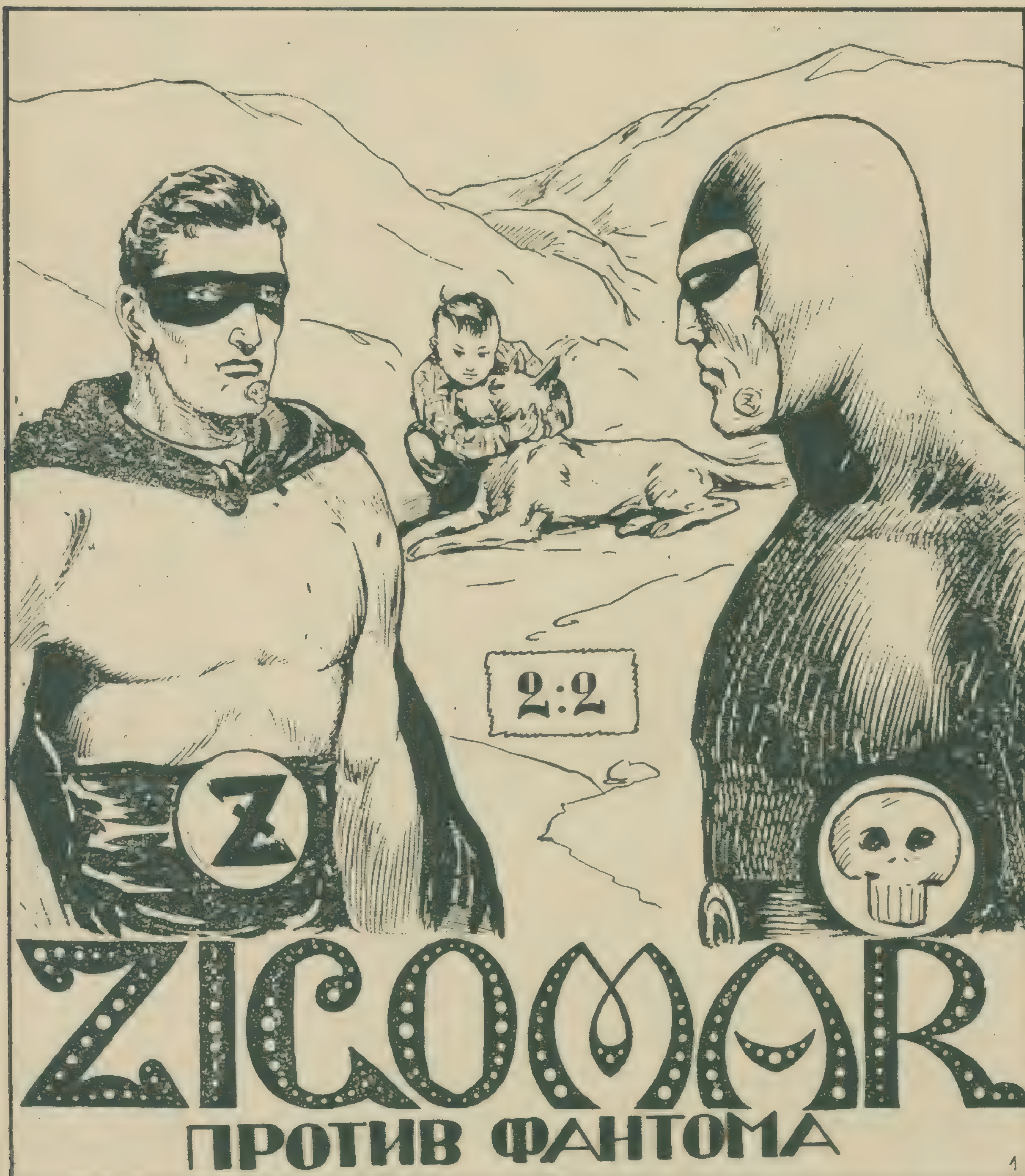

ZIGOMAR

ЗИГОМАР-ТАЈАНСТВЕНИ ЧОВЕК, О КОМЕ СУ КРУЖИЛЕ НЕВЕРОВАТНЕ ПРИЧЕ. ЗНАЛО СЕ ЈЕДИНО КАКО СЕ ЗОВЕ И ДА ЈЕ СВЕМОЋАН...

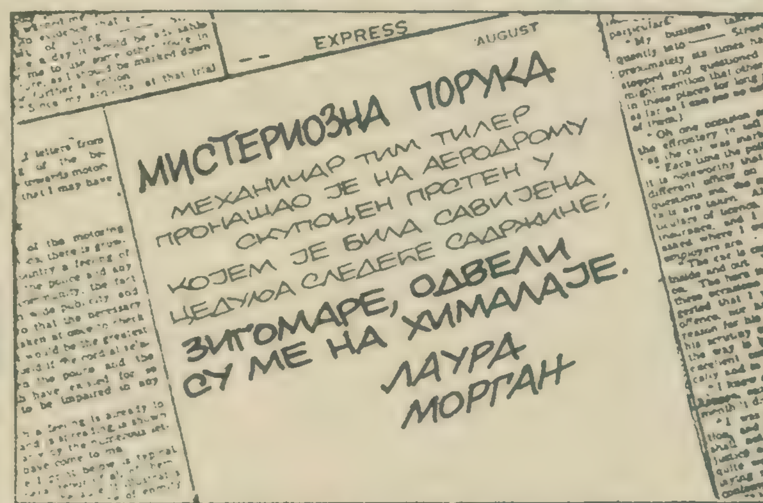

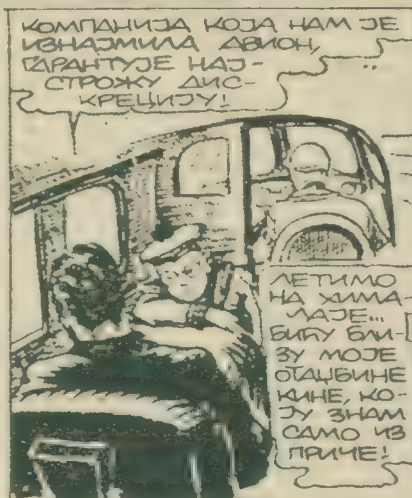

ZIGOMAR

Z Z

2/II

НЕКОЛИКО ДАНА РАНИЈЕ АВИОН У КОМЕ СЕ НАЛАЗИЛА ЛАУРА МОРГАН МОРАО ЈЕ ПРИНУДНО ДА СЕ СПУСТИ БЛИЗУ ГРАДА КАЛАТА У БАЛУЧИСТАНУ...

ZIGOMAR

Z Z

3/II

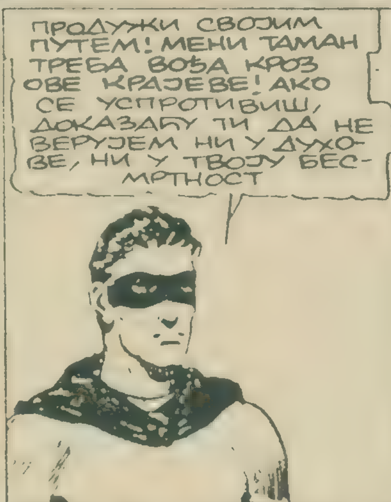

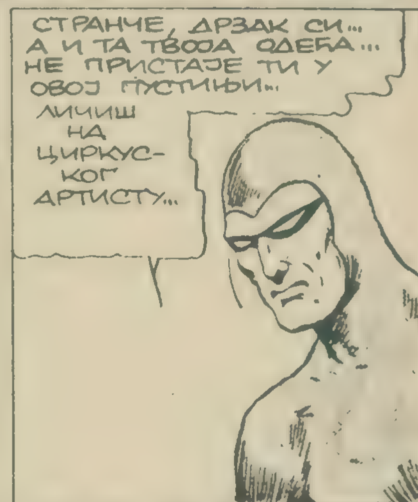

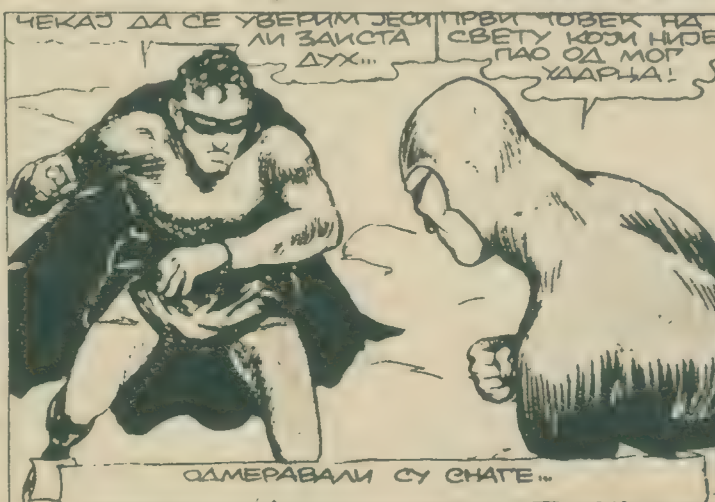

Z

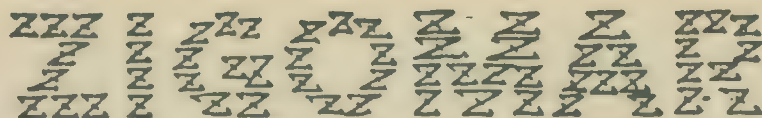
ZIGOMAR

Z

4/II

БАШ ТВРДУ ВИЛИЦУ ИМА ОВАЈ ДУХ!
ПОШТЕН УДА-РАЦ...

ЧЕСТИТАМ! ДОБРО СТЕ ПОДНЕЛИ УДАРАЦ, А ЈОШ ПОШТЕ-НИЈЕ МЕ УДА-РИЛИ!
ТО ИСТО МОГУ И ЈА ДА КАЖЕМ ЗА ВАС... А САД МИ ПРЕДАЈТЕ ОНУ БИТАНГУ!

А ЗА ТО ВРЕ-МЕ...
ТИ СИ ДОБРА КУЦА! А ЧИНИ МИ СЕ ДА ТВОЈ ГОСПОДАР НИ-ЈЕ ЛОШ ЧОВЕК!

УХ... ЈОШ ЋЕ СЕ ПОМИ-РИТИ! ДОСТА МИ ЈЕ ЈЕДНОГ ФАНТОМА, А САД ЋЕ МИ СЕ НАТО-ВАРИТИ НА ВРАТ И ОВАЈ ДРУГИ!
А ДОТЛЕ...

ВИДИТЕ ЛИ ШТА СТЕ УРАДИЛИ? РАЗ-БОЈНИК ЈЕ ПОБЕ-ГАО! ДЕМОНЕ, ЗА ЊИМ...
ЈАНГ, БРЗО!

МЕЂУТИМ...
НЕМА МУ ВИШЕ ПОМОЋИ!

ПОШТО СМО ЈЕДАН ДРУГОМ УТИСНУЛИ ЗНАК, ОНДА ДА СЕ И ПРЕД-СТАВИМО! ЈА САМ ЗИГОМАР!

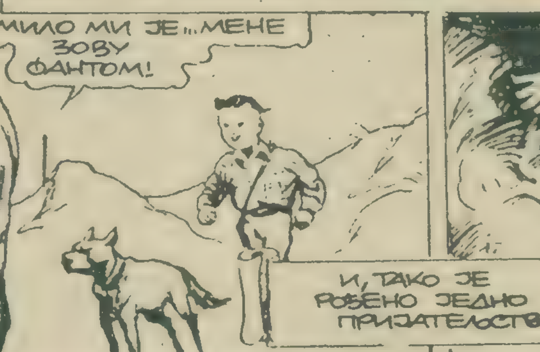
МИЛО МИ ЈЕ... МЕНЕ ЗОВУ ФАНТОМ!
И, ТАКО ЈЕ РОЂЕНО ЈЕДНО ПРИЈАТЕЉСТВО.

Z ZIGOMAR Z

5/II

РЕКАО САМ ШТА МЕ ЈЕ ДОВЕЛО ОВАМО... КАД ВЕЋ ЛУТАТЕ ОВИМ КРАЈЕВИМА, ДА НИСТЕ НЕШТО ОПАЗИЛИ?

НИСАМ! ВЕРОВАТНО ВАС ЗАНИМА ШТА ЈА ТРАЖИМ ОВДЕ И КО ЈЕ БИО ОНАЈ БЕГУНАЦ...

ТРАГАМ ЗА БИВШИМ БАРОНОМ, КОЈИ ЈЕ ПОСТАО ПОМОРСКИ ПИРАТ! А ЧОВЕК КОГА САМ РАНИО БИО ЈЕ ЊЕГОВ ПОМОЋНИК... БИТАНГА КАО И ОН!

ИЗВИНИТЕ... НЕМАМ МНОГО ВРЕМЕНА! МОРАМ У ПРИСТАНИШТЕ ДА САЧЕКАМ ДЕВОЈКУ! ТРЕБА ДА СТИГНЕ ИЗ ЊУЈОРКА!

...ЗОВЕ СЕ ДИЈАНА ПАЛМЕР И МНОГО МИ ЗНАЧИ!

А ЈА САМ ДОШАО ОВАМО ДА ПРОНАЂЕМ МОЈУ ДЕВОЈКУ! КИДНАПОВАЛИ СУ ЈЕ У ЊУЈОРКУ НЕКИ ЗЛИ ЉУДИ! ЗНАМ САМО ДА СУ ЈЕ ОДВЕЛИ У ПРЕДЕЛЕ ХИМАЛАЈА...

ОНА СЕ ЗОВЕ ЛАУРА МОРГАН... СТРЕПИМ ЗА ЊЕНУ СУДБИНУ! ЗАШТО СУ ЈЕ ОДВЕЛИ И КУДА?

ЗИГОМАР И ФАНТОМ ИСПРИЧАЛИ СУ ЈЕДАН ДРУГОМ ЗАШТО СУ ДОШЛИ У ХИМАЛАЈСКЕ ГУДУРЕ...

ЛАУРА МОРГАН... ЗНАМ ЈЕ ЈОШ ИЗ ДЕТИЊСТВА... ЖЕЛИМ ВАМ СРЕЋУ!

А САД ПОЖУРИТЕ, ДА НЕ ЗАКАСНИТЕ!

ЗБОГОМ! АЛИ, НАШИ ПУТЕВИ ЋЕ СЕ ОПЕТ СРЕСТИ!

И ТО УСКОРО, НАДАМ СЕ!

АВ! АВ!

ЗДРАВО, ДОБРА КУЦО!

А ОНДА ЈЕ УСЛЕДИО РАСТАНАК...

Z ZIGOMAR

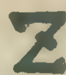

6/II

ЗИГОМАР НИЈЕ НИ СЛУТИО ДА СЕ У ЊЕГОВОЈ БЛИЗИНИ НАЛАЗИ ЧОВЕК ЗА КОЈИМ ЈЕ ФАНТОМ ТРАГАО...

НИГДЕ НЕМА НИ ЖИВЕ ДУШЕ!

И ЈА БИХ РЕКАО!

ВИДЕО САМ ЧОВЕКА ПОД МАСКОМ...

ЈЕСТЕ ЛИ СИГУРНИ? КАКО БИСМО ГА МОГЛИ УХВАТИТИ?

ПРЕПУСТИТЕ СВЕ НАМА!

ОБЕЋАО ЈЕ СВАКОМЕ ПО СТО РУПИЈА...

НЕ БРИНИ, УХВАТИЋЕМО ГА!

МАЛО ЗАТИМ...

ВИДИМО ДА СИ СТРАНАЦ... МОЖДА БИ МОГЛИ ДА ТИ ПОМОГНЕМО...

ЖЕЛЕО БИХ ДА МЕ ПРЕБАЦИТЕ ПРЕКО РЕКЕ!

НИШТА ЛАКШЕ ОД ТОГА!

ПОСЛЕ КРАТКОГ ВРЕМЕНА...

КРЕНИТЕ! ПЛАТИЋУ ПОШТЕНО!

ЕВО, ОДМАХ!

АЛИ...

ВИДИМ ТРАГОВЕ... ОВУДА ЈЕ НЕДАВНО ПРОШАО НЕКАКАВ КАРАВАН...

ЛАУРА... ЗНАЧИ, ОВУДА СУ ПРОШЛИ... ДЕМОНЕ, ИДИ, ПОТРАЖИ ЗИГОМАРА!

LAURA

И, ТАДА...

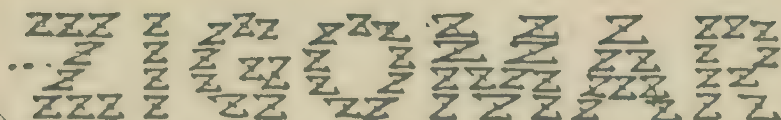
ZIGOMAR
7/II

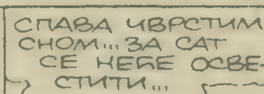
СПАВА ЧВРСТИМ СНОМ... ЗА САТ СЕ НЕЋЕ ОСВЕСТИТИ...

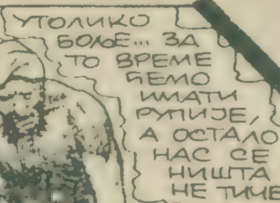
УТОЛИКО БОЉЕ... ЗА ТО ВРЕМЕ ЋЕМО ИМАТИ РУПИЈЕ, А ОСТАЛО НАС СЕ НИШТА НЕ ТИЧЕ...
УФ! КАКО САМО БРЗО ТЕЧЕ... ШТА ЛИ СЕ ДЕСИЛО СА ЗИГОМАРОМ?

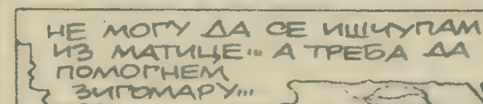
НЕ МОГУ ДА СЕ ИШЧУПАМ ИЗ МАТИЦЕ... А ТРЕБА ДА ПОМОГНЕМ ЗИГОМАРУ...

НАШ НАРЕДБОДАВАЦ ЋЕ СЕ ОБРАДОВАТИ!

ДО ЂАВОЛА! ГА ОВО НИЈЕ ОНАЈ КОГА ТРАЖИМ...
ОПИСАЛИ СТЕ ГА ТАКО!
ИПАК, ДА ГА ВЕЖЕМО, ЗА СВАКИ СЛУЧАЈ...

ЕНО, ОНОГА МИ ДОВЕДИТЕ... ВИДИТЕ ЛИ ГА?
ХАЈДЕМО!
РУПИЈЕ ЋЕ ИПАК БИТИ НАШЕ!

СКАЧИ НА ЊЕГА!
НЕ! КАМЕНИЦОМ У ГЛАВУ!

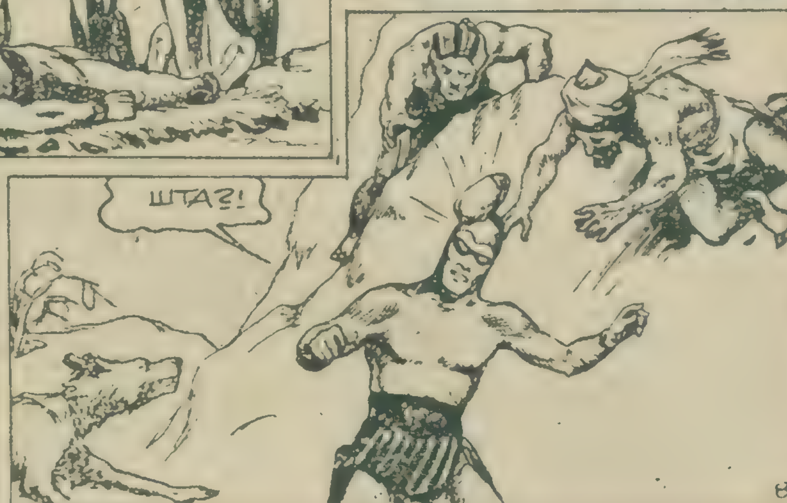
ШТА?!
8

Z # ZIGOMAR Z

8/II

Z ZIGOMAR Z

9/II

ПОСЛЕ ЈЕДНОГ САТА...

ZIGOMAR

Z Z

10/11

ZIGOMAR

Z
11/III

Z

ДО ЂАВОЛА! КОГА ОНО СПАЉУЈУ? У ИНДИЈИ ЧОВЕК МОРА БИТИ СПРЕМАН НА СВЕ!

ТРИСТА МУ ГРОМОВА... ПА ТО ЈЕ ЗИГОМАР И ФАНТОМ! ДЕМОНЕ, ЗА МНОМ!

ДРЖИ ОНОГ ДРУГОГ... СРЕЋА ШТО ЈЕ РЕВОЛВЕР ОПАЛИО, ИАКО ЈЕ БИО У ВОДИ!

ЗИГОМАРЕ! ЗИГОМАРЕ! ЈЕСИ ЛИ ЖИВ?
ЧИ-ЈАНГ? БРЖЕ... УГУШИЋЕМО СЕ!

ЗИГОМАРЕ, ГДЕ СИ? НЕ ВИДИМ ТЕ...
ОВДЕ...

ОНЕСВЕСТИО СЕ... А И ФАНТОМ... УХ! АКО НЕ ПОЖУРИМ, СВА ТРОЈИЦА ЋЕМО ИЗГОРЕТИ...

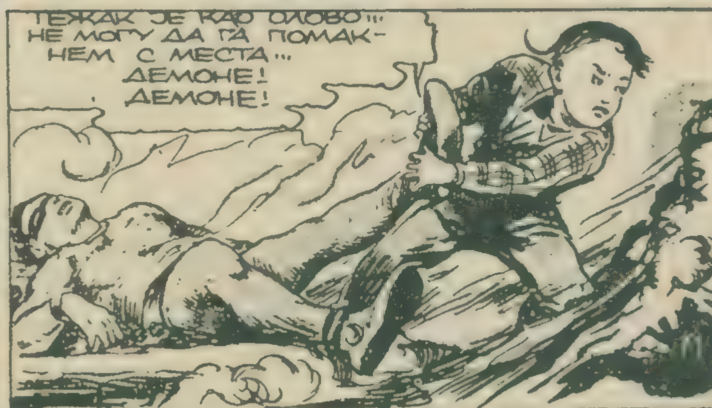

ТЕЖАК ЈЕ КАО ОЛОВО... НЕ МОГУ ДА ГА ПОМАКНЕМ С МЕСТА... ДЕМОНЕ! ДЕМОНЕ!
12

Z ZIGOMAR Z

12/II

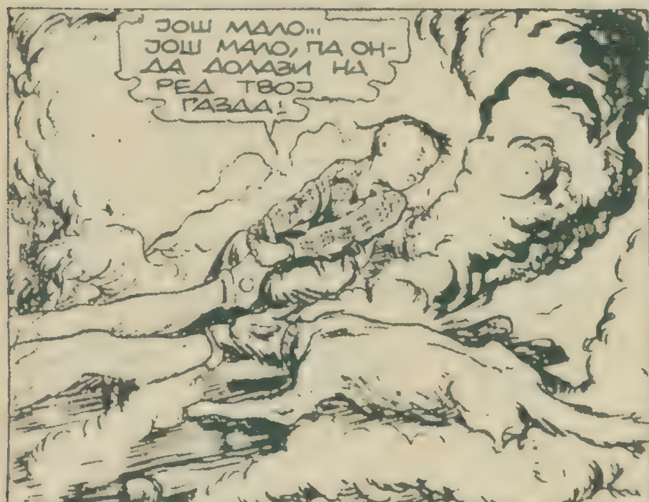

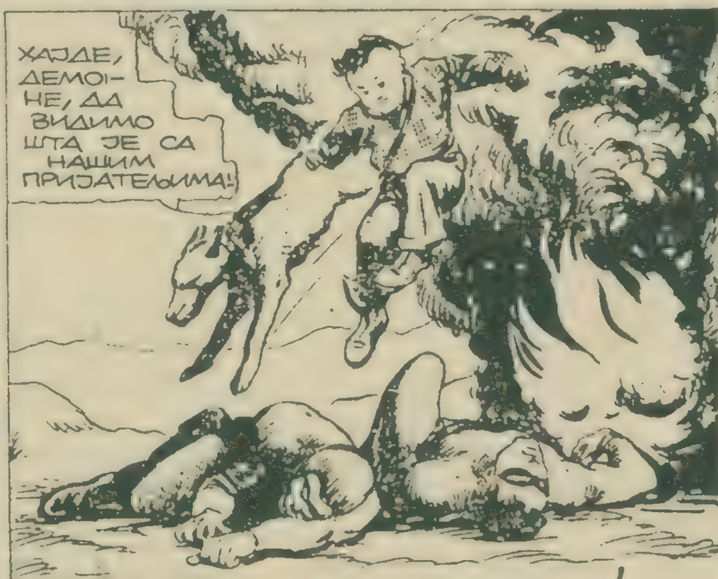

Z ZIGOMAR Z

13

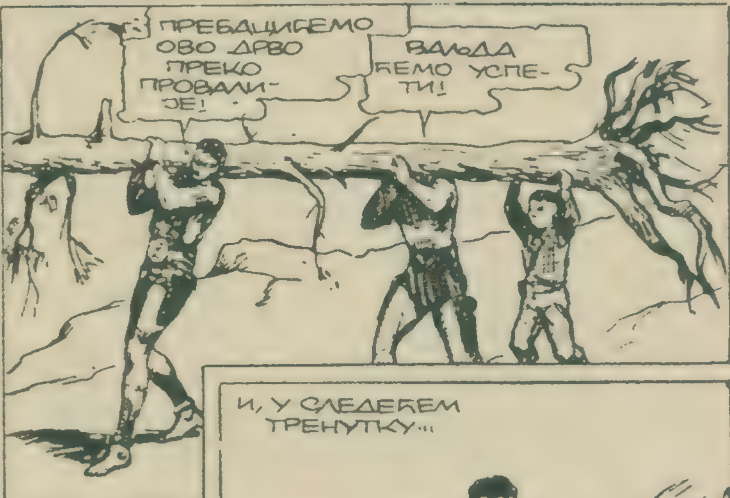

Z ZIGOMAR Z

14.

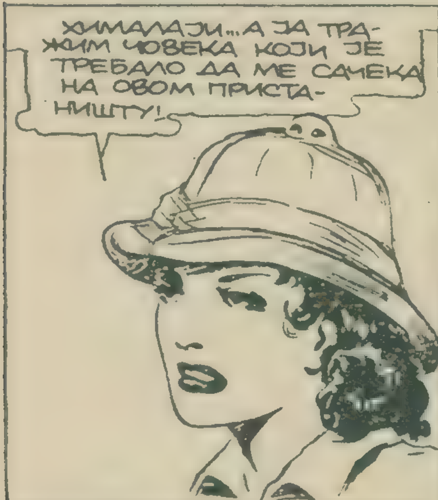

ZIGOMAR

Излази понедеоником. — Издање „Микијевог царства" — Уредништво: Београд, Мајке Јевросиме ул. 20. Власник и уредник Милутин С. Игњачевић, Далматинска 62. — Претплата за 3 месеца 20.— дин., за 6 месеци 40.— дин., за 1 год. 80.— динара, за иностранство тромесечно 50.— динара. — За штампарију „Нушић", Милорад Ђ. Михајевић, Београд, Кнеза Павла 30. — Рукописе претплату и писма слати на адресу: Редакција „Микијево Царство" — Београд, Мајке Јевросиме ул. 20. — Поштански фах бр.-29. — Телефон редакције 30-785.

ГЛУМИЦА СА ДВА ПЕРАЈА

Бококоторска атракција, добро знани делфин Јоца, брижљиво се припрема да на пролеће заигра насловну улогу у целовечерњем филму. Наши читаоци имају несвакидашњу прилику да се и сами опробају пред камерама

Прича је свакојаких, из различитих времена и удаљених простора. Захваљујући писменима човек је многе од њих сачувао упркос ћудљивости векова. Први запис потиче још од пре 2500 година када су грчки и римски песници певали о пријатељству делфина и човека. А о Дионисију из Јасоса, малоазијског града недалеко од Милета, остала је прича да се 320. године пре наше ере тако спријатељио с једним делфином да га је могао јахати. Касније је то постао познат мотив античке поезије „о дечаку и делфину".

Није поуздано утврђена веза Холанђанина Квентина Фикеа с поезијом, али је сасвим извесно да је, јула 1983, мало фа-

лило да постане део (прозне) приче о „лутајућем Холанђанину". После квара на хеликоптеру, прибрани пилот успео је да слети на једно пусто острво са кога се гуменим чамцем за спасавање отиснуо према најближем копну и успут начисто изгубио оријентацију. Осам дана и ноћи лутао је ношен таласима Јаванског мора код острва Борнеа. Кад је већ помислио да је нада само несигурна пилула за беспомоћне, поред њега је изронило јато делфина. Гурајући, на смену, носевима његов чамац, превалили су преко десет километара до најближег насељеног острва.

Египатски инжењер Абу Гиндал може такође делфинима да захвали за причу

Ко зна, можда је у својој паметној главици већ рачунао да су ови фотоси нека врста аудиције за целовечерњи филм у ком ће, ето, и он тумачити насловну улогу?!

коју је саопштио увек знатижељним новинарима. У Суецком каналу преврнуо се његов гумени чамац и човек се нашао у јату ајкула. Однекуд се на његову велику срећу, појавио делфин и устремио на немани гурајући их својим кљуном. Две тврдоглаве грабљивице чак је убио, а онда је већ онемоћалог и од страха парализаног Гиндала на леђима изнео на површину. Држао га је све док није наишао први брод, а потом је направио неколико кругова, да се увери да је човек на сигурном.

Швајцарски природњак професор Пилери уверио се својим очима да и дан-данас, око мауританског села Ел Махара делфини спасавају мештане од глади натерујући рибе с пучине у њихове мреже, редовно и без икакве дресуре...

Трећи на свету

Пре неку годину у Бококоторском заливу рибари су се узбунили због – делфина. У лето 1984. појавила су се два сасвим млада морска сисара чија је кора великог мозга, тврде научници, много развијенија него код човека. Одмах су оптужени да растерују рибу, цепају мреже и да су главне штеточине, те им није место ту где су стигли. Остали мештани, посебно деца, дигли су се у одбрану делфина тако да је рибарима упућена нимало нежна порука: „Ко убије делфина, платиће главом!"

Главе су остале на раменима, мада је један делфин 1985. нестао. Други се још чвршће везао за мештане и ускоро добио име Јоца. Лина Гопчевић из Ораховца, девојка која је с делфином на „ти", каже да је њен другар добио име од брата јој Жарка и његовог пријатеља Филипа. Кренули њих двојица једном на рибарење да свом госту из Новог Сада покажу како се риба лови и у причи, упоређујући свог дебелог друга Јоцу с делфином, одлучили да и безименог морског пријатеља крсте истим именом.

Под тим именом делфин је ушао и у званична документа. На седници свих већа Скупштина општине Котор донела је 18. јула 1987. Акт о заштити делфина Јоце. У првој тачки стоји: „Нико не смије делфина Јоцу тјерати из предјела Залива, прогонити, хватати га или узнемиравати, а поготову повриједити или уништити." Тако је Јоца постао трећи делфин у свету који је заштићен посебним законом. Пре њега, за то право изборила су се два делфина на Новом Зеланду: један крајем века, а други пре педесетак година. Иначе, Совјетски Савез је први међу државама ставио делфине под потпуну заштиту због, како је наведено, њиховог високог степена интелигенције.

Бери кожу на торпедо

Никола С. Ковачевић, директор Завода за експерименталну биологију и медицину у Котору, каже да Јоца припада групи атлантских делфина, веома интелигентних и стално насмејаних. Тај осмех потиче од искривљености уста у која се угнезди до 90 белих и оштрих зуба изванредног облика. Јоца је, иначе, дугачак око два и по метра и тежак триста килограма, можда и зато што има бољу и квалитетнију трпезу од својих атлантских рођака. За разлику од њих, чији се „мени" састоји претежно од харинга, сардела и инћуна, љубимац Боке обожава циполе, бранцине и ораде, а начисто је луд за јегуљама. Дневни оброк му је, у просеку, 10 kg рибе.

Вид му је сјајан, али се углавном користи својим невероватно прецизним сонар-системом који ради на истом принципу као радар. Високофреквентне гласове, од којих ми чујемо само један мали део, упућује према одређеном објекту у даљини одакле се враћају и Јоца је, рецимо, у стању да тачно одреди величину и удаљеност предмета.

На жалост, ову способност данас злоупотребљавају многе армије света. Делфини се на специјалним обукама дресирају да препознају „непријатељске објекте" и да на њих постављају магнетне мине. Срећом, имају времена да се удаље од минираних објеката, за разлику од руских лајки које су за време другог светског рата, натоварене бомбама, улетале под гусенице немачких тенкова. Ни делфинима, међутим, није било лако за време последње војне јер су их буквално драли. Познато је да имају изузетно меку и добро подмазану кожу која им омогућава да се кроз воду крећу са врло малим отпором. То су знали и Немци па су им скидали кожу и натицали на торпеда утврдивши да на тај начин постижу два пута већу брзину од оних торпеда који су имали само технички премаз.

И Јоца је, веровали или не, имао утицај на повећање брзине одређеног објекта. Десило се то пре две године кад су пољски веслачи боравили у Боки на припремама за олимпијске игре. Док су шпартали Заливом, изненада се појавио Јоца и насмрт их преплашио. Свом снагом су завеслали према обали где их је с осмехом дочекао тренер: „Ако овако будете возили на Олимпијади у Сеулу, има да се чује само наша химна!"

Јоца је иначе Јована или, ако неко баш хоће, Јованка. Кад је добио име, нико у Боки није знао да ли је мушко или женско. Ко још делфина да пита и за пол?! Важно је да воли да га мазите по трбуху, да га окрећете држећи га за реп, да без страха можете да му у отворене чељусти ставите руку или главу, да обожава веслачима да украде весло и однесе га у дубину, да му је посебан гушт да јуриша на гумене душеке с купачима.

Воли Јоца, ако и даље остајемо код мушког имена за женског делфина, и подводну камеру. Сниматељ ТВ Београд Владимир Манојловић направио је документарни филм о которском делфину и тврди да се овај понашао као прави професионални глумац. Ко зна, можда је у својој паметној главици већ рачунао да је то нека врста аудиције за целовечерњи играни филм у ком ће, ето, и он тумачити насловну ролу?! Кад може Флипер и други којекакви делфини, зашто не би могао и он! Изгледа да може.

Сценарио који је потписао Милан Шећеровић већ је готов, а редитељ Станко Црнобрња верује да ће прва клапа пасти у мају.

Траже се Вук и Сардина...

Дванаестогодишњи Вук тренира ватерполо у Београду и успео је да се избори да буде међу најбољима. Изненада, лекар утврђује невоље с плућима које би могле да прерасту у астму. Једини лек је морски ваздух и отац га упућује код тетка-Јоке у Котор, на неколико месеци.

Већ на старту Вук је окружен неповерењем и потцењивањем вршњака, пре свих Рамба, капитена школског ватерпо-ло тима, и његових пратилаца Бамбуса, Шулета, Дукија. Једино друштво су му [illegible] из разреда и лепушкаста девојчица Ана. Вук из прикрајка, обрван тугом, посматра ватерполо утакмице свог разреда и често бежи у осаму. Неочекивано стиже глас да се у Заливу појавила ајкула, „вооолико јој пераје".

Далеко од свих, Вук плива и, уплашен,

примећује да из воде израња тамно пераје које сече таласе и прави све уже кругове око њега. Наједном, насмејана глава делфина. И, почиње њихова игра... Вук поверава тајну само Сардини и Ани. Међутим, рибари су сазнали за делфина и одлучују да га убију. Прикључују им се и Рамбо, Бамбус, Шуле, Дуки. Спрема се хајка.

Наставак приче видеће се у филму и тв-серији, крајем ове или почетком следеће године. Главни глумац биће, зна се, делфин Јоца. Траже се други: Вук, Ана, Сардина, Рамбо, Шуле, Бамбус, Дуки.

Читаоци „Забавника" имају несвакидашњу прилику да буду Вук, Ана, Сардина... Једини услов је да имају 10 до 14 година, да добро пливају и да се не плаше делфина. И још нешто: да знају колико делфин има пераја.

Сви они који задовољавају поменуте услове морају одмах да попуне купон који објављујемо и пошаљу на следеће адресе: „Политикин Забавник", Македонска 29, 11000 Београд или „Филм и техника", Моше Пијаде 14а, 11000 Београд. У оба случаја обавезна је напомена: „За делфина Јоцу". Пробно снимање обавиће се у фебруару у Дому синдиката у Београду. Ако буде више кандидата из појединих места у Југославији, аудиција ће се обавити и тамо. Сви заинтересовани биће благовремено обавештени о тачном датуму одржавања пробног снимања.

Мали Которани и становници околних места, разуме се, биће и те како добродошли у току самог снимања. За сваког ће бити улога, само да пазе да делфин Јоца у међувремену не збрише на отворено море.

У једном од наредних бројева „Забавника" следи наградна игра (још једна тајна) за све оне који не добију улогу или, из ко зна којих разлога, не желе да се пријаве на аудицију. Победници игре три дана ће присуствовати снимању филма о делфину Јоци. У међувремену, Скупштина општине Котор, те Поморски музеј, Завод за експерименталну биологију и медицину и хотел „Фјорд" прискачу у помоћ да се сними филм чији је циљ, поред осталог, да Бока и даље буде „невјеста Јадрана".

Петар Милатовић

ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

КУПОН

ЈОЦА СНИМА, ЈАВИ СЕ

ИМЕ И ПРЕЗИМЕ

АДРЕСА

ГОДИНА РОЂЕЊА

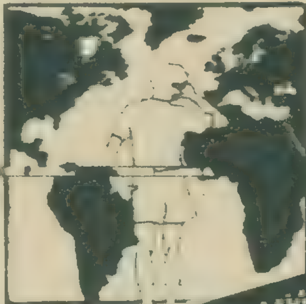

ПРОЧИТАЈ ПРОСНИТАЈ

ГАЛАКТИЧКА ПОЗИВНИЦА

Насупрот многобројним „сусретима треће врсте" за сада нема ниједног чврстог доказа да су нас ванземаљци посетили. А зашто нису? Зато што чекају да их позовемо.

Тезу о неурученом позиву заступа Том Вебер, оснивач и председник друштва „НЛО сајт сентер корпорејшн" из Чипева Фалса у Висконсину. Пошто је установио разлог тврдоглавог одбијања ванземаљаца да до нас скокну бар накратко, Вебер сада предлаже и решење: позив у виду писте за слетање која би била украшена цртежима људских и свемирских гостију. Невоља с космичком позивницом је што би прилично коштала: око 50 милиона долара. Друга невоља је што Друштво те паре уопште нема, али се нада да ће их скупити захваљујући добровољним прилозима.

При том Том Вебер и његови истомишљеници нипошто нису први којима је намамљивање планетарних посетилаца пало на памет. Пре петнаест година организација која се звала „Пројект старлајт интернешнл" саградила је писту за слетање свемираца недалеко од Остина у Тексасу. Тамо се до сада још нико није спустио.

Том Вебер се, међутим, не да поколебати: „Изгледа да ванземаљци не желе да нам се намећу. Уколико желимо да нас посете, морамо да их замолимо да то учине."

Ствар је, дакле, тако рећи решена. Остаје још само да Том скупи оних 50 милиона долара, а галактички гости прихвате позив.

СУВИШЕ ЈЕДНОСТАВНО ОБЈАШЊЕЊЕ

Понекад је објашњење за неки догађај толико једноставно да баш зато никоме и не падне на памет.

Илустровао: Зоран Петканић Петко

Дежурном лекару на једној америчкој клиници стигао је пацијент који се жалио на једну једину ствар – лице му је тог дана наједном поплавило. Знајући да то може бити знак недостатка кисеоника у крви или нежељена последица узимања неких лекова, лекар је пажљиво прегледао оболелог, али ништа није успео да пронађе.

Неколико сати касније пацијент му се јавио са вешћу да се код куће умио и да му лице више није плаво. Показало се, наиме, да је тог дана „болесник" први пут употребио нову марамицу коју му је поклонила жена. Плаву, наравно.

М. И.

ХИ-МЕН И ГОСПОДАРИ СВЕМИРА

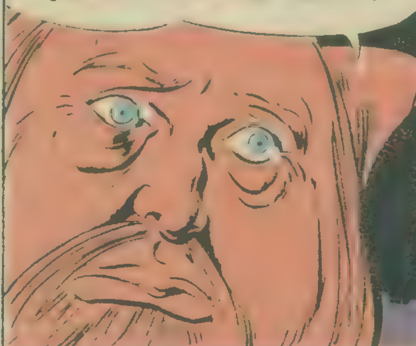

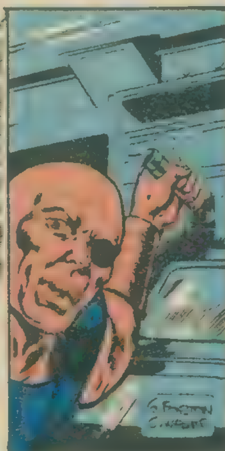

У ИДУЋЕМ БРОЈУ: КАМЕНИ СОКО

ЗАБАВНИКОВА РАДИОНИЦА

ПАР НОВИХ РОДИТЕЉА, МОЛИМ!

Замислите да живимо у свету у ком је сасвим природно да деца, сваке две године, бирају нове родитеље! (Такав закон донет је како би се свима на овој планети омогућило да упознају што више људи, зближе се са њима и тако непрестано богате своја искуства.)

Замислите да у свим градовима постоје посебне установе „Усвајалишта за тренутно незбринуте родитеље" у која свако дете може да дође и одабере једног, два или више родитеља

И замислите да је данас ваш дан – дан у ком ћете одабрати нове родитеље

Спремили сте се и пошли

На вратима Усвајалишта дочекала вас је љубазна службеница и повела вас у картотеку То је просторија у којој се држе досијеи о сваком тренутно незбринутом човеку у граду На основу података из формулара које сте раније попунили службеница је већ издвојила неколико фасцикли и сада вам их даје на читање

Пажљиво прочавате фотографије биографске податке сазнаћете колико година имају одабрани кандидати чиме се баве где станују и какве особине имају

Пошто сте проучили сваки досије и извршили први избор. службеница вам објашњава процедуру усвајања проба траје седам дана и то време ћете провести онако како вама највише одговара. а све трошкове ће платити Усвајалиште Значи могуће родитеље можете да водите куд год пожелите. можете да им постављате најразличитија питања и најразноврсније задатке – једном речи. можете да их проверите на све могуће начине. Важно је само да направите добар избор јер ћете с тим људима провести следеће две године. Наравно. уколико закључите да вам не одговарају. можете да их вратите у Усвајалиште и одаберете друге

– Дођите сутра – каже вам службеница на крају разговора Ваши могући родитељи чекаће вас овде Надам се да ћете се лепо провести са њима

Захваљујете јој на љубазности и полазите

Пред вама је сада тежак и озбиљан задатак: како сазнати да ли су то баш онакви родитељи какве сте желели? Мораћете пажљиво да осмислите наредних седам дана да не бисте начинили погрешан избор Јер. подаци из досијеа су једно. а живи људи нешто сасвим друго

Где и како ћете провести време са родитељима на проби? Како ћете се најлакше и најбоље упознати?

И на крају. шта ће бити од пресудног значаја за усвајање?

НЕОБИЧНО УСВАЈАЛИШТЕ У БЕОГРАДУ

Да ли сте се некада запитали шта ваши родитељи говоре о вама када нисте присутни? Да ли вас занима како вас представљају својим пријатељима колегама познаницима? Шта мислите. да ли се, причајући о вама више жале или хвале?

Обично нам се чини да родитељи имају тачну представу о томе какву би децу желели На жалост. то најчешће сазнајемо тек онда када нису задовољни неком нашом особином или поступком Колико пута сте од својих родитеља чули реченице „Волео бих да ниси такав'". „Само кад би хтео да будеш мало бољи'" или

Можда вам се понекад учинило да би ваши родитељи волели да имају неко сасвим друго дете некога ко би био сасвим по њиховом укусу? Можда сте чак и помислили да би вас радо заменили. само када би то било изводљиво?

Не брините. ми нисмо чули да постоји установа за размену деце али смо пожелели да сазнамо шта каже „друга страна". односно. какве би родитеље деца пожелела Тако је и настала ова прича.

Наставак те приче до сада је написало око хиљаду ученика из 40 београдских основних школа. „Омладинска радионица" пружила им је јединствену могућност да одаберу нове родитеље

И ево како су се провели неки родитељи на проби

МОЖЕ И БРАТ, АЛИ САМО НА ЗАЈАМ!

„Узела сам један пар на пробу Они раде у истој радној организацији жена је секретарица а мушкарац машински инжењер Она има око 35 година он око 40 Она има нежан израз лица. не изгледа као манекенка већ сасвим просечно Мушкарац је такође просечан. на лицу му се огледа одлучност. али и нека благост

Прво сам желела да проверим да ли праштају грешке и како оцењују да ли је грешка велика или мала Зато сам „случајно" разбила вазу коју је мама донела из Усвајалишта Није ништа рекла. али сам видела да је тужна

Сутрадан сам јој купила нову вазу и било ми је драго кад је показала колико се радује.

Онда сам решила да испробам будућег тату Изгубила сам једну шаховску фигуру Он је предложио да је заједно потражимо и нашли смо је Ту ми се допало што ми није држао придике Решила сам да их усвојим"

• • •

„Мама би требало да има нежно лице а тата строго. Мама треба да буде духовита и да све моје приче и размишљања схвати са разумевањем. Да буде висока (али не превише). да је добра и попустљива.

Тата би требало да буде висок и снажан, добар и духовит

Најпре бих им показала себе гору него што јесам. а после. ако би то добро поднели. била бих онаква каква у ствари јесам

Не бих волела да ми доведу брата или сестру. него само да их позајмим на два сата."

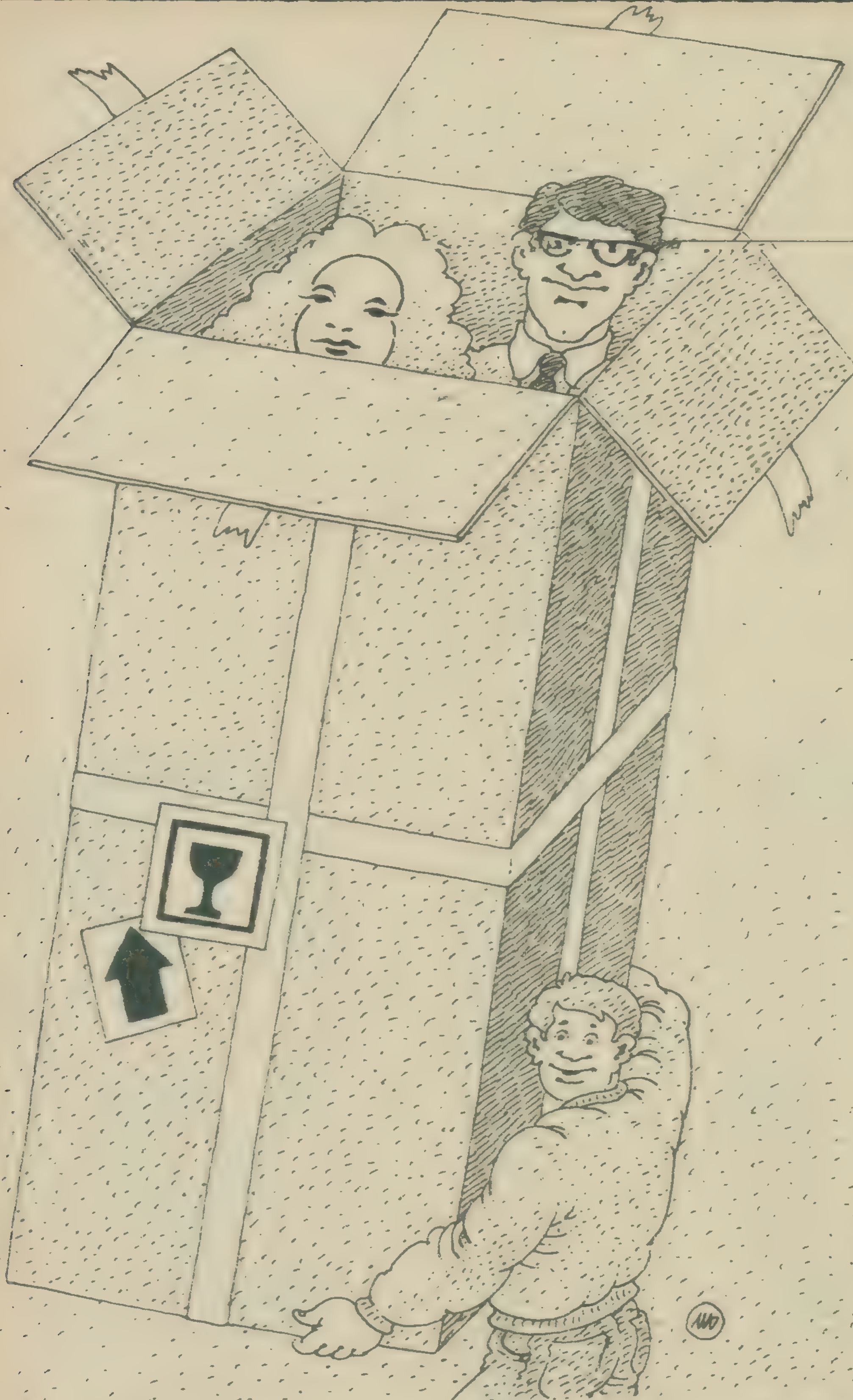

Илустровао Љубомир Милојевић Љубац

***

„Прво сам тражио да ми купе електричну гитару. Добио сам је и целог првог дана свирао на њој, док је појачало било одврнуто до даске. Увече сам им рекао да су положили први испит.

Сутрадан сам их замолио да ме не терају да учим и да с довољним успехом буду задовољни. И то су положили.

Трећег дана тражио сам већи стан и сопствену собу. Купили су.

Четвртог сам рекао да хоћу сваке вечери да седим испред улаза, да доводим друштво када и колико хоћу и да да не смеју да ме питају где идем. Пристали су.

Петог дана сам закључио да су то неки луди људи кад на све пристају и вратио сам их у Усвајалиште!"

Н. М.
С. Л.

ПОЗИВ НА САРАДЊУ

„Политикин Забавник" и „Омладинска радионица" нуде вам најлуђу акцију: одаберите себи нове родитеље, бар у машти!

Пажљиво прочитајте нашу причу и напишите како би изгледало ваших седам дана са „родитељима на проби". Кога бисте одабрали? Колико родитеља? Које бисте захтеве поставили пред њих? Шта би било најважнији тест? Како бисте проверили особине које су, по вама, неопходне за идеалне родитеље?

Најзанимљивије прилоге ћемо објављивати у наредним бројевима.

ИЗ ЛИЧНЕ КАРТЕ „ОМЛАДИНСКЕ РАДИОНИЦЕ"

Шта „Омладинска радионица" није?

1. Није секција из општетехничког образовања
2 Није политичка школа
3. Није место на ком се дају универзални одговори и готова решења.
4 Није обавезни део школског програма
5. Није могућност да зарадите додатне бодове за упис
6. Није час на ком се ћути. слуша и не [illegible]

Шта се ради на „Омладинској радионици"?

1. На састанцима „Омладинске радионице" трага се за питањима:
Шта ми смета у дружењу? Како се све људи упознају? Шта други мисле о мени? Какве родитеље хоћу? Ко су моји родитељи? Ко сам ја? Зашто се плашим мрака? Шта је школа мени а шта ја њој? Колико познајем наставнике? Шта би било да нема „теткица"? Како да знам да ми се десила љубав? Како да је покажем? А шта је то секс?
2. На састанцима „Омладинске радионице" се игра:
„Да ли си ти Пруи?". „Ланчана пантомима". „Поштари". „Зачарани замак". „Ко то тамо шапуће". „Чигра". „Да-не столице". „Додирни плаво". „Страх у шеширу"
3. На састанцима „Омладинске радионице" се црта. глуми. имитира. замишља машта и разговара

А ШТА РАДИ „РАДИОНИЦА" У „ЗАБАВНИКУ"?

„Омладинска радионица" постоји у 40 београдских основних школа. Има преко хиљаду чланова – то су ученици седмих и осмих разреда и њихови инструктори. Желели смо да нас буде и више али због опште невоље. зване недостатак новца. нисмо могли да почнемо са радом и у другим школама.

Због свих оних до којих „Радионица" не може да дође. одлучили смо да вам преко „Политикиног Забавника" поклонимо бар делић онога што „радионичари" сваке недеље поклањају једни другима.

Објављиваћемо најпопуларније игре. заједно са вама смишљаћемо нове. помоћи ћемо вам да направите незабораван рођендан... Само за вас одшкринућемо врата радионице о родитељима. а присуствоваћете и директном преносу „Мувалишта".

Да бисте постали дописни члан „Радионице". није важно колико вам је година. Важно је само да ли је „дете" у вама весело!

БАЈАГА:

ОДМОРИО САМ СЕ

После дуже паузе Бајага и „Инструктори” огласили су се плочом „Продавница тајни”, четвртом по реду. После две године самовољног одсуствовања са сцене опет је понудио пријатне и пријемчиве песме у свом препознатљивом стилу. О томе зашто се „Продавница тајни” тако дуго градила и како је време утицало на песме говори Бајага

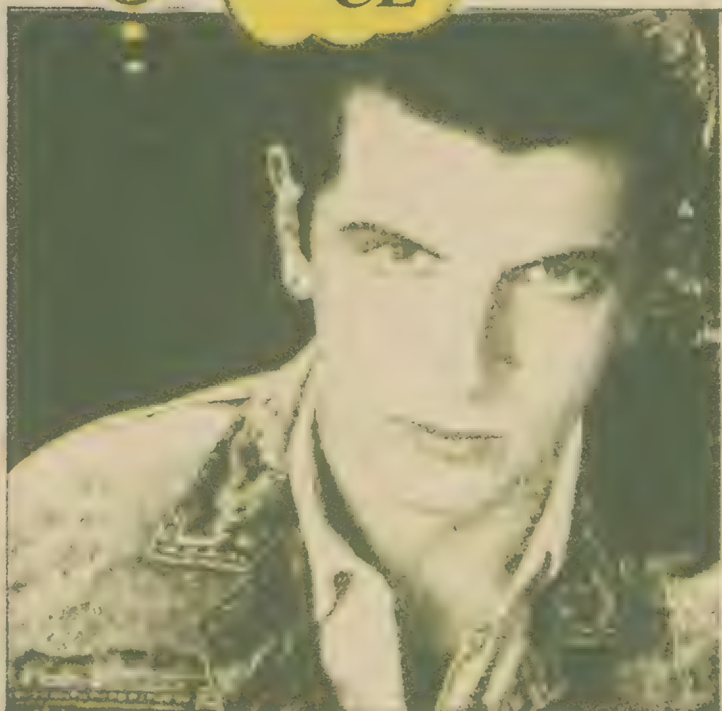

Нову Бајагину плочу обележавају мирније песме готово исповедног тона у којима је кључна тема љубав. Овог пута мало се повукла његова забављачка особина, тако да већина од девет нових песама нуди озбиљнију атмосферу.

Па, пролази време, нисмо више деца. Не знам да ли је ова плоча озбиљнија. Мислим да је добро што смо на претходним плочама допустили себи потпуну слободу. Радили смо различите жанрове и мислим да је то најважније. Што год убудуће снимим, то никоме неће бити необично. Јер, радили смо песме које једна са другом немају везе, заједничко им је само то што сам их ја правио. После ове плоче, која је стигла након дуже паузе, тек ћу почети да експериментишем. Немам више намере оволико да паузирам. Довољно сам се одморио и ради ми се. Сасвим је могуће да ће за десетак година прве три плоче звучати сасвим обично у односу на оне које тек намеравам да направим.

- Чекао сам да направим све песме, да видим да су добре па тек онда да снимамо. Око ове плоче нисмо губили много времена у студију јер смо најпре направили демо--снимке и онда само отишли у новосадски студио да све то завршимо. То је једина разлика у односу на раније плоче. Имали смо петнаест песама за плочу, али одлучио сам се за само девет. Мислим да су повезане и аранжмански, и музички и текстуално. Различите су, али таман толико да би испуниле неки круг.

И овог пута смо имали исте невоље као и са претходном, морали смо да скраћујемо песме, тако да се плоча врти 37 минута. А 40 је граница до које музика може да се уреже у плочу. Код „Јахача магле”, на пример, искакао је резач, није могао да уписује више музике.

Како звучимо после овако дуге паузе? Ништа се битно није променило. Басиста Издвојен је у први план на бини и пева мало више него раније, тако да су, као и пре, тројица напред а тројица позади. Група има много концерата иза себе и одлично свира, што је битније него како то изгледа на бини. На турнеју ћемо кренути почетком фебруара. Јесте хладно, али теши нас то што већ у марту отопљава. Много је лакше него прошли пут кад смо кренули у октобру па су нас чекала три месеца зиме. Овако има изгледа да ухватимо и неки отворен простор. Многи градови немају одговарајуће хале али зато имају одличне спортске терене за рукомет згодне за концерте. У Београду нема много места где би могло да се свира. Мени лично Сајмиште не одговара као простор, акустички је крајње незгодно, зими хладно, а било би добро да публика, кад већ дође, бар нешто види и добро чује. Прошли пут за концерт на Сајмишту практично смо покупили све што има од озвучења у Југославији и то је било пристојно. У некој акустичној сали било би много боље. На турнеји по Совјетском Савезу свирали смо у лењинградској хали која прима 55.000 људи. Изнутра изгледа као да би у њу могло да стане шест наших Сајмова а изузетно је акустична. Са озвучењем које је било четири пута слабије од оног које смо довукли за концерт на Сајму имали смо много јачи звук. Кад су се код нас правиле те дворане, људи нису размишљали да ту могу неке друге ствари да се раде сем кошарке и рукомета.

Између претходне плоче „Јахачи магле” и „Продавнице плоча” Бајага и „Инструктори” имали су једну турнеју по Совјетском Савезу после које је Бајага отпутовао на Далеки исток. Утицај тих лутања види се у најновијим песмама. Најочљивије освежење је у песмама „Руски воз” и „Плави сафир.” Судећи по њиховом квалитету, заиста је штета што и неки други наши музичари немају могућности за таква освежења. Слушали бисмо, највероватније, много боље плоче. **П. Ј.**

ИЗЈАВА НЕДЕЉЕ:

„Ако је рок музика први универзални језик, а ја верујем да јесте, ако знамо да већину људи на свету чине млађи од 25 година, значи да музиком могу веома позитивно да се обликују њихова интересовања. Музика сама по себи не мења свет, то чине људи, али музика може да буде веома утицајно и моћно средство информисања

ШАРЕНЕ УЛИЦЕ

Шарене улице
Сањајмо
Вечерас кренимо уз ритам и сјај
Пале се звезде све
Са неба говоре о играма без досаде
Кренимо уз ритам што помера град
Све што тече нека стане и у ритму крене сад
Врела страст, туш покреће нас
Игре су на улици
Игре су спас
И све се помера
И све се окреће
Људи излазе на улице
Играју кровови
Певају луднице
Сиви град се покреће
Је, је, је дај покрени се
Је, је, је дај протегни се
Је, је, је дај окрени се
Је, је, је крени што пре
Месец је од црвеног стакла
Као кугла и хиљаду балона
Звезде се гасе запално од пакла
И пролазе на платну шареног салона
Поноћ је а ритам још траје
Још који риф и све ово стаје
Замолите Пепељугу да остане још мало
Маштајмо, сањајмо да још није стало
И све се помера
И све се окреће
Људи излазе на улице
Играју кровови
Певају луднице
Сиви град се покреће

Музика и текст: Горан Тодоровић
Изводи: Викторија

УЗАЈАМНА ПОМОЋ

Задивљен количином самоуверености коју је Теренс Трент Д Арби показао у једном телевизијском интервјуу. Марлон Брандо га је позвао телефоном и понудио му улогу у новом филму који управо припрема. У исто време кружe гласине да Теренс помаже свом новом пријатељу, глумцу Микију Рурнију око Микијеве прве плоче. По свему судећи, у тај посао укључиће се и познати гитариста Ерик Клептон.

МАЛА СТВАР

После покушаја са разним музичарима и дуге дискографске паузе нико није очекивао нови албум некада веома популарне групе „[illegible]". Међутим, плоча се појавила и носи назив „[illegible]" (Велика ствар). Али, изгледа, само да [illegible]ла како они више заиста не представљају [illegible] ствар у музици. Критичари једногласно [illegible] како је њихово прошло и како су неуспешни [illegible]кушајима да се представе као зрели аутори [illegible]ињнијег рока. Најтачнији опис ове плоче дао је [illegible] енглески новинар: „На њој нема много тога за слушање, још мање за играње и лепо би било запамтити „Duran Duran" као групу која је све што је својевремено радила чинила боље него било ко други".

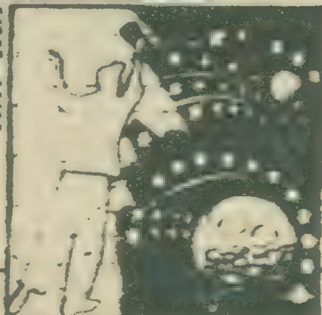

Уређује
др Зоран Живковић

НА ДВОРУ ЦРНЕ КРАЉИЦЕ

Нешто пре сумрака на стени изнад шуме угледали су замак краљице Харијете. На његовим металним зидовима пресијавали су се последњи зраци сунца. Један једини облак видео се на јаснозеленом небу, тачно изнад здања.

Мехемут је видео да се његови пратиоци згледају. Очекивали су страже и патроле у околини места за које се говорило да крије незамислива блага, али све до тог тренутка нису угледали ни једног јединог зрачка. Пошто није било светлости на прозорима замка, заклели би се да је потпуно напуштен. Два дана путовали су по најгушћој шуми избегавајући чак и стазе шумске дивљачи, а сада, на циљу, показало се да нико не покушава да их задржи. Нико видљив. У њиховим погледима назирали су се трагови сујеверног страха: можда је краљица ипак бла чаробница, као што се говорило.

Мехемут је исукао мач и подигао га да сви виде.

– Доста је било чекања – рече. – Чека нас богатство. Пођимо!

Кренули су опрезно, бирајући пут кроз шуму стабала црног лишћа, њих двадесет петорица, све прекаљени ратници, авантуристи најтврђег кова. Живели су од пљачке и ратовања не презајући ни од чега. Ипак, Мехемут је на лицима неких видео трагове страха.

Мисле да смо изабрали претежак задатак, помисли он. Био им је вођа већ годинама и свакога од њих знао у душу. Када им је предложио да опљачкају замак легендарне црне краљице Харијете, учинило му се да су у недоумици: говорило се да замак крије богатства већа од свега на свету, али и то да је господарица замка чаробница стара преко три стотине година и која има моћ да уништи свакога ко се дрзне да је угрози.

Избили су на стазу која је водила према замку. И даље нико није покушавао да их заустави. Улаз у замак био је отворен.

– Дакле, кукавице? – рече Мехемут. – Никаквих злих сила!

И тада је видео...

Облак који је висио над замком мењао је облик. Извијао се и трзао, из њега су избијали танки пипци који су се одмах згушњавали и, као живи, тражили по околини замка. Један је дохватио стабло пиноле и преломио га као од шале. То уопште није облак, помисли Мехемут. Разрогачених очију посматрао је сабласно обличје над главама својих ратника.

Неколико пипака шибнуло је попут бичева надоле и он с ужасом виде да је један од њих закачио Анагора, његовог посилног. Није желео да гледа када се пипак стегао.

Његови људи почеше да вриште узалуд покушавајући да побегну. Није [illegible] колико га ноге носе. Један пипак шибну поред њега, он у последњем тренутку одскочи у страну и откотрља се.

Вриска и запомагање ратника убрзо престаде. Знао је шта то

Илустровао Асканио Поповић

значи. Пред собом је видео црни отвор улаза у замак и пуном снагом појурио према њему.

И то је био крај. Сабласни пипци зауставили су се пред вратима и ниједан није улазио у здање. Полако је постајао свестан да је једини преживео напад.

– Онда, мали ратниче? – чуо је женски глас – како ти се допао мој стражар?

Окренуо се полако стежући мач. Иза њега је стајала жена одевена у црно.

– Ко си ти? – питао је.

– То би требало да знаш, јер си дошао да угрозиш мој дом. Ја сам краљица Харијета.

Насмешила се и махнула руком и његов мач је треснуо о под. У неверици је гледао своју празну шаку.

– Могла бих да те уништим, али нећу. Знао си шта те овде чека, а ипак си дошао. Зашто?

– Мислио сам да су све само празноверице – једва процеди. – Нисам знао да си стварно вештица.

Очекивао је смрт, али Харијета се само насмешила.

– Храбри сте и непромишљени... и ти, и читав твој род. Кад бисте само знали истину...

– Какву истину, вештице?

Гледала га је право у очи.

– Сигурно си чуо да сам овамо дошла са звезда?

Климнуо је главом и она настави:

– Па, то је истина, знаш? Рођена сам на планети Земљи, пре више од три стотине година. Ја и мојих пет другова дошли смо на овај свет бродом који је могао да плови између звезда. Имали смо квар и морали смо да се спустимо. Тада је ово место било ненастањено. Открили смо само безопасне облике налик на земаљске мекушце. Неки су имали телепатска својства и то је било све. А онда су моји другови, један за другим, поумирали од неке болести и ја сам остала сама. Боже, како ми је било тешко, све док ми на ум није пала луда идеја. Један од облика живота на који сам овде наишла могао је да прима људске мисли и да промени облик према њима. Мој муж назвао га је телепатски камелеон. Узела сам једног од њих и однела га на брод. Онда сам замислила... Доналда... човека мојих снова. Данима сам га обликовала у својој глави и камелеон је све више личио на њега. Једног дана мој посао је био готов. Више нисам била сама.

Ускоро је неко покуцао на врата. Нисам схватала шта се дешава. Отворила сам их и угледала Доналда. Иза њега још једног, па још једног. Тек онда ми је пало на памет да телепатија није ограничена даљином... На свету је било преко три стотине милиона камелеона.

Мехемут је видео смешак на њеном лицу.

– Ти си један од њих, мали ратниче. Много је година прошло од тада. Градите градове, водите ратове, обожавате своје богове, живите сопствени живот... и не знате да сам вас ја измислила. Сваких десетак година најхрабрији, или најнепромишљенији Доналди дрзну се да нападну мој дом... Али, чувају ме аутомати које сам донела са Земље. То је смешно, од кога ме то чувају? Јер, на овом свету никада, заправо, није било никога осим мене. Колико сам пута пожелела да сви нестанете и да поново будем сама као пре! Али, чаролија изгледа не ради у том смеру. Створила сам вас и сада не знам како да вас се отресем. Кад бисте ме само оставили на миру!

На жалост, не може, изгледа, да се побегне од сопствених снова.

ЕНИГМАТИКА

Припремају: М. Јеленковић и З. Зељковић

УКРШТЕНЕ РЕЧИ

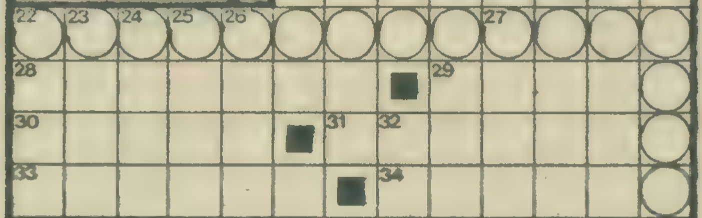

ВОДОРАВНО: 1. Судски претрес (мн.), 9. Скупоцено јагњеће крзно, 10. Давање речи, завета, 11. Симбол менделевијума, 12. Врста кафе, 13. Кајкавска упитна заменица, 14. Упитна заменица, 16. Ранији енглески државник, Клемент, 19. Француски филозоф, Габријел, 21. Велшки фудбалски репрезентативац, Јан, 22. Име и презиме глумице са слике, 28. Муза заштитница астрономије, 29. Као тај, 30. Област у Панонској низији, 31. Пуштати клице, 33. Врста тропског гуштера, 34. Чворчић.

УСПРАВНО: 1. Распоред, 2. Сиријски државник, Хафез ел, 3. Страница (скр.), 4. Размак између два једнако висока тона, 5. Полицијска хајка, 6. Муслиманско мушко име, 7. Име вајара Радауша, 8. Име и презиме нашег песника, 13. Име Маркса, 15. Мера за папир, 17. Дечја виолина, 18. Јављати се лавежом, 20. Трећи падеж, 22. Име глумца Тадића, 23. Држава у Азији, 24. Широка травната равница на северу Јужне Америке, 25. Летопис, 26. Конци, 27. Мушко име, 32. Два сугласника.

ИСПУЊАЉКА

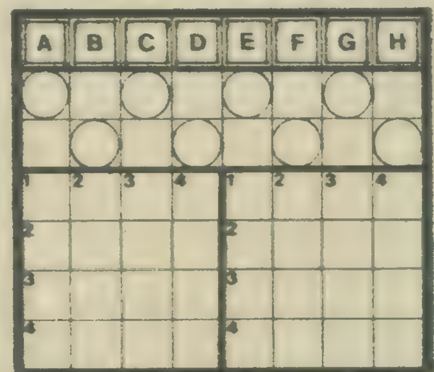

ЛЕВИ КВАДРАТ 4 x 4: 1. Филмска звезда, 2. Име глумца Кертиса, 3. Папин годишњи приход, 4. Ровати.

ДЕСНИ КВАДРАТ 4 x 4: 1. Митски први летач, 2. Страно женско име, 3. Египатски бог сунца, 4. Наша прва филмска глумица, Ита.

УСПРАВНО (кроз цео лик): А. Град у Херцеговини, Б. Циновска азијска змија (мн.), Ц. Со стани-хидроксида, Д. Провиривати, Е. Ликовни уметник, Ф. Листићи спортске прогнозе, Г. Старогрчки филозоф, оснивач Академије у Атини, Х. Једна димензија.

Ако сте испуњаљку исправно решили, у обележеним пољима добили сте назив најдуже реке у Северној Америци.

РЕШЕЊА ЕНИГМАТИКЕ НА СТРАНАМА МАЛЕ ПОШТЕ

50 година Политикиног Забавника

50 иностраних аранжмана

JAT air lift

ДУБРОВНИК:

ПРОКУЛЕ И СТАРО ВИНО

Осим увек љубазних домаћина и изузетно вредних историјских знаменитости, у Дубровнику и околини очекују вас модерни хотелски комплекси

Када из правца запада ЈАТ-ова „деветка” почне да се спушта а стјуардеса најави слетање на дубровачки аеродром, ретко ко одоли да бар за моменат не провири кроз прозор, према морском плаветнилу и панорами Дубровника.

Јединствен је то доживљај, ма који пут ишли у Дубровник. Препознатљива слика разгледнице коју смо и сами толико пута слали оживи пред очима у пуној лепоти. А Дубровник, који је небројено пута очарао многе путнике – намернике, песнике и књижевнике, боеме и луталице, увек је нов и другачији од оног који смо запамтили приликом последње посете. Не помаже ту ни присећање на последњу шетњу Страдуном или лепоту конавоских девојака, јер Страдун је данас другачији, а Конављанке лепше...

Бабин кук

Дубровник, средњовековни град на обали јужног Јадрана, годинама је уживао у слободи и самосталности као легендарна Дубровачка Република. Његова економска и културна моћ била је, уз Венецију, најјача на овом делу Медитерана. Захваљујући томе, Дубровник је данас град-споменик, ризница непроцењивог културног и историјског блага, град-музеј у правом смислу те речи, раскошних палата и зидина из различитих епоха, али и град модерних хотела, ресторана, клубова, међународних фестивала, јединствених уличица...

На крајњем западу града, на полуострву Бабин кук обраслом густим медитеранским растињем, смештен је хотелски комплекс „Дубрава – Бабин кук”. На том простору уређени су спортски терени, паркови, плаже, стазе за шетњу и џогинг и велики трговачки центар. Овде се сваког дана нешто догађа а туристичка сезона траје целе године. Културно-забавни програм богат је у децембру као, рецимо, усред лета.

Хотел „Плакир” само је један од пет хотела туристичког комплекса „Дубрава”. Хиљаде туриста из тако рећи целог света стиже у све већем броју посредством **JAT AIR LIFT-а**, и других југословенских и светских агенција. У хотелима „Дубрава” налазе вероватно и нешто од зова сирена који је, по легенди, чуо и Одисеј на путу за чаробну Огигију (острво Мљет). Зато, ако и до вас допре позив увек љубазних домаћина из Дубровника да посетите Бабин кук (или у нашој наградној игри освојите седмодневни боравак за две особе у хотелу „Плакир”), не оклевајте.

Поведу ли вас у село Ћилипе, надомак аеродрома, крените! Само тамо расте „криваја”, врста грожђа које се испод тремова породичних кућа пажљиво узгаја под „перголом”. Само тамо, на југу југа, расту „прокуле”, најбоља врста кеља на свету. Недељом се облаче традиционалне ношње. На тргу између цркве, месног уреда, Етнографског музеја и кућице-конобе на тезге се износе прелепи, јединствени везови овога краја и разне рукотворине. Јесте ли икада видели пресу за маслине из које капље уље које је отхранило народе Медитерана?

Гостољубивост и медитеранска срдачност пратиће вас на сваком кораку. Заједно са Дубровчанима уживаћете у врхунским специјалитетима њихове кухиње и најбољем вину.

АВИОНОМ У СВЕТ

● У сваком броју награде: главна – путовање за две особе у Тунис, утешна – седмодевни боравак за две особе на Копаонику или мору и посебна – макета авиона „боинг 737"

Велика наградна игра „АВИОНОМ У СВЕТ" коју организују „Политикин Забавник" и JAT AIR LIFT од прошлог броја, као што знате, уместо путовања у Египат, као главну награду нуди путовање за две особе у Тунис.

Иако смо већ у петнаестом колу, све до 7. априла ове године имаћете могућност да освојите главну награду, утешну (седмодневни боравак за две особе на Копаонику или мору) и посебну – макету авиона „боинг 737", поклон JAT AIR LIFT-а.

● Супернаграда – додељује се на крају игре: путовање у свет, по избору, за две особе у аранжману JAT AIR LIFT-а

Према пропозицијама, награде се и даље извлаче сваке суботе у популарној тв-емисији београдског студија „Да питамо заједно" и то најпре посебна, затим утешна и на крају главна. Имена награђених читалаца објављиваћемо и у „Забавнику", на претпоследњој страни, из броја у број, за свако коло појединачно, осим имена добитника макете авиона „боинг 737", који награду добијају на кућну адресу.

Главна награда – пут у Тунис

Ако сте били срећне руке да добијете наградно путовање за две особе у Египат, од прошлог броја имате прилику да се прикључите путницима за Тунис, јер, од прошлог кола главна награда је путовање за две особе у Тунис. У питању је седмодневни аранжман JAT AIR LIFT-а предвиђен за јуни ове године. О тачном датуму поласка писмено ћемо обавестити све добитнике главне награде.

Утешна награда, седмодневни боравак за две особе на Копаонику (апартмани – „најам), у Купарима (хотел „Купари"), у Трогиру (хотел „Медена") и Дубровнику (Бабин кук – хотел „Плакир"), додељује се као и главна награда, сваке суботе и то наизменично. Добитници седмодневног боравка за две особе на Копаонику или мору користе награду у договору са JAT AIR LIFT-ом, а биће им понуђена два рока када могу, и морају, да искористе награду.

Посебна награда, макета авиона „боинг 737", коју сваке суботе додељује JAT AIR LIFT испоручује се добитницима на кућну адресу.

И најзад, реч-две о суперНаградИ: додељује се на крају наградне игре „Авионом у свет", а у питању је путовање по избору, за две особе, у аранжману JAT AIR LIFT-а. У извлачењу суперНаграде учествују купони свих кола.

● Извлачење награда је сваке суботе у ТВ емисији „Да питамо заједно"

Пажљиво прочитајте текст који објављујемо испред наградног питања, јер у њему се крије одговор. Ако и после тога нисте сигурни да је ваш одговор тачан прелистајте енциклопедију.

Ваши одговори треба да стигну на адресу „Политикиног Забавника" до следећег петка у дванаест часова, на купону који у овом броју носи ознаку број 15. Молимо вас да читко напишете своје личне податке. Купони који стигну са закашњењем учествоваће, заједно са купонима свих кола, на крају игре, у извлачењу СУПЕРНАГРАДЕ.

Да ли сте добитник једне од награда из овог броја, проверите у суботу, 4 фебруара 1989. године, када је на програму ТВ емисија „Да питамо заједно" у којој се, у директном тв преносу, извлаче награде. Имена добитника награда из овог броја објавићемо и у „Политикином Забавнику" бр 1937 на претпоследњој страни.

Награде у овом колу су:

Главна – путовање за две особе у Тунис

Утешна – седмодневни боравак за две особе у Трогиру

Посебна – макета авиона „боинг 737"

Информације о свим аранжманима JAT AIR LIFT-а и резервације можете да добијете у свакој путничкој агенцији, у свим пословницама JAT-а или на телефон 011/135-876

Само за млађе читаоце

Уколико је добитник главне награде лице млађе од 18 година, може да путује само у пратњи родитеља или старатеља.

Тачан одговор на наградно питање у „Политикином ЗАБАВНИКУ" број 1933 је: БЕОГРАД – ЗАГРЕБ

Наградна игра АВИОНОМ У СВЕТ „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК" Македонска 29, п.ф. 80 11001 БЕОГРАД

ПАРТИЗАНСКИ ПИЛОТИ

Крајем маја 1942. године, у размаку од пола сата, на мало узлетиште код Приједора у Босанској крајини слетели су двокрилни авиони „потез 25" и „бреге 19" којима су из ваздухопловства такозване Независне Државе Хрватске прелетели на ослобођену територију први партизански пилоти.

Већ 4. јуна 1942. „бреге 19", који је имао црвене петокраке на крилима, надлетао је Бањалуку и аеродром Залужани бацајући плакате и бомбе, док је „потез 25" са другим партизанским пилотом извршио напад на усташку колону код села Орахова. „Бреге 19" је оборен и његов пилот је погинуо. Пилот „потеза 25", заједно са механичарем Митрачићем, успео је да изврши још три напада на непријатељске колоне и гарнизоне пре него што је 6. јула његов авион на летелишту у Лушци Паланци уништио један немачки ловац. Пилот „потеза 25" је касније, летећи ловцем „спитфајер" из састава Прве ескадриле Народноослободилачке војске Југославије, погинуо код Омиша.

Ова двојица првих партизанских пилота, Фрањо и Руди, проглашена су за народне хероје. Данас једна велика фабрика падобрана и конфекције, са седиштем у Београду, носи име једног од њих, а РО за производњу електронике са седиштем у Бањалуци зове се по другом пилоту.

Наградно питање:
КАКО СУ СЕ ПРЕЗИВАЛИ НАШИ ПРВИ ПАРТИЗАНСКИ ПИЛОТИ?

Ваши одговори треба да стигну на адресу „Политикиног Забавника" до следећег петка (3. 2. 1989) у дванаест часова, искључиво на купону који објављујемо, на дописници или у коверту.

Купон број 15 — 50 ГОДИНА ПОЛИТИКИНОГ ЗАБАВНИКА

Одговор: ____________

Име и презиме: ____________

Датум рођења: ____________

Улица и број: ____________

Место и пошт. број: ____________

50 ИНОСТРАНИХ АРАНЖМАНА — air lift

Помоћ Јерменији

Молим те да објавиш адресу на коју би мој разред могао да пошаље новац пострадалима у Јеревану.

САЊА СТАНКОВ, IV/3,
ОШ „Ђура Јакшић",
21238 Чуруг

Напишите ми како може да се пошаље помоћ настрадалима у Јерменији.

ИВАНА МАРКОВИЋ,
32300 Горњи Милановац

Из „Црвеног крста" Југославије сазнали смо да су им из совјетског „Црвеног крста" рекли да се, за сада, прекине са слањем помоћи јер је толико тога стигло да још нису стигли све да расподеле. Наравно, помоћ ће бити неопходна и даље, па је зато најбоље да се јавите (и други који су заинтересовани) нашем „Црвеном крсту", Симина 19, Београд, телефон: 623–564.

Колективни омладински – домар

Ти си омиљени лист Дечјег кућног савета (ДКС) „Петар Пан" у Горњем Милановцу. Наш ДКС је основан пре пет година. Имамо две просторије у којима проводимо своје слободно време. Наравно, поред забаве, игре, састанака, помажемо и старијима. Јављамо ти се са жељом да сазнамо да ли у Југославији постоји неки клуб Дечјих кућних савета. Ако постоји, реци нам адресу, ако не – ми желимо да га оснујемо. Нека нам се јаве сви које то занима!

СУЗАНА, НЕНАД, МАРИЈАНА, ВЕСНА, ТАЊА, МАРКО И МАРИЈА,
Горњи Милановац

Распитали смо се и – ништа нисмо сазнали. Односно, ако Дечји кућни савети и постоје, сигурно су организовани слично вашем – на добровољној бази. Али, пошто нам се идеја о свему што радите, посебно што се нађете и старијим људима, допала, објављујемо ваше писмо. Једино што је горњомилановачки ДКС заборавио је – да пошаље тачну адресу. Напишите нам где сте, да заинтересовани могу да вам се обрате и, како се оно популарно каже, размене искуства.

Збуни ме питањем!

Драги „Забавниче", пишем ти први пут, али молим те да ми одговориш зашто се људи збуне при изговарању неке речи и шта значи моје име?

ИВАН ШЕНТЕВСКИ,
Церски венац, 23,
Београд

Зашто се „Забавник" збуни када треба да одговори на нека питања? Зато што нису довољно прецизна. Када су Лихтенберга, чувеног немачког афористичара, питали „Шта је лако а шта тешко?", одговорио је: „Лако је поставити такво питање, а тешко на њега одговорити". Зато те молимо да ближе одредиш ситуацију која те занима, рецимо да наведеш неки пример.

Име Иван, као и друге његове варијанте (Јован, Џон, Жан, Ђовани, Јохан, итд) потиче од хебрејског Jochanan, „Бог је милостив", или Jehohana, „Богу мио".

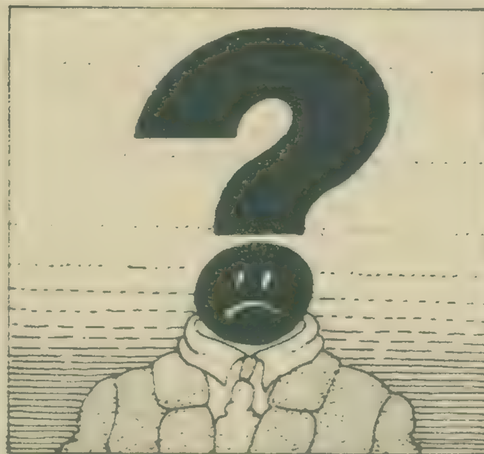

Марципан за Филипа

Где могу да набавим белу смесу за марципан?

ФИЛИП,
Загреб

Посластичари су нам рекли да се прави марципан углавном више не прави, него се набавља, и то већином из иностранства. Иначе, марципан је, да се зна, смеса беле боје направљена од бадема, за разлику од персипана – масе од коштица кајсија. Да би добио боју, додају му се други (слатки) састојци. Ако веће посластичарске радње у Загребу не желе да ти продају марципан, нашли смо један рецепт из предратног кувара.

Узмеш 280 грама слатких и 30 грама горких бадема, обариш их, ољуштиш, осушиш и ставиш у авен. При туцању бадема, додајеш по неколико капи ружиног или поморанџиног сока. Кад је бадем добро истуцан, кручиш га у шерпу, додаш 280 грама ситног шећера и ставиш ту шерпу на шпорет. На тихој ватри мешаш масу док не почне да се лепи за прсте кад је дотакнеш. Од те смесе можеш да правиш корпице, фигурице, све што ти падне на памет.

Како да се зове мачор?

Моја сијамска мачка треба ускоро да се омаци. Желела бих да оставим мушко маче, али не знам какво име да му дам. Пишем ти у нади да ћеш објавити моју адресу како би читаоци могли да ми јаве своје идеје.

ЈАСНА ПРОДАНОВ,
Булевар револуције 45
21000 Нови Сад

„Забавник" предлаже име – Тимотије, а ако ти се више допадне неко друго, које ти читаоци предложе, јави нам! Важи!
жи?

Песници, обавештење за вас!

У редакцију нам, с времена на време, стигну у писмима и песме наших читалаца. Поред осталих, јавио се Никола Радисављевић, Опленачка 49.

11192 Београд. Послао нам је једну новогодишњу песму. Пошто „Забавник" има друкчији контакт са својим читаоцима (у прози), договорили смо се са нашом „братском" редакцијом – „Политиком за децу" (две стране излазе у „Политици" сваког четвртка) да се, претходно се договоривши са својим наставницима и про- [illegible] децу" постоји кутак који се зове „Наставници откривају". Ако се наставник сложи и одабере неког „разредног песника", пошаље његову поезију и ако су песме добре, биће објављене.

Заљубљени војник

Читам те од малих ногу, али још нисам био у прилици да ти пишем. Сад си ми једина нада! Преко тебе бих замолио дивну смеђу девојку, вероватно

одавде, из Београда, коју сам на концерту „Рибље чорбе" (3. 12. на Сајмишту) носио на раменима, да ми се јави. Адреса: ***Роберт Трифуновић, ВП 2143/4 а, 11000 Београд.***

Ваша нова другарица – Енглескиња

Вашу адресу добила сам преко Југословенске амбасаде у Лондону. Волела бих да стекнем пријатеље из Југославије између 14 и 19 година. Зовем

Илустровао Љубомир Милојевић Љубец

се Кришчан Форд–Вили, имам 14 година. Волим поп-музику, посебно Робина Бека и Мадону. Мало знам о југословенској поп-музици, сем песме „Мангуп" коју изводе „Силвер вингс" (Сребрна крила) и она ми се допада.

CHRISTIAN FORD–WILLEY,
43 Church Lane,
Lexden,
Colchestec.
Essex
CO 34 AE,
United Kingdom

ТРАЖИМО ПРИЈАТЕЉЕ

Тереза Јевтић, Лазара Мутапа 2, 31000 Титово Ужице – 10 година, сакупља [illegible] и сличице „Животињског царства", воли рок-музику, спорт и дописивање.

Тања Стојаноска, Енхалон 8, 96330 Струга – 14 година, воли музику, спорт и филмове.

Даница Борисављевић, Баје Пивљанина 83, 11000 Београд – 11 година, иде у музичку школу и на јахање, воли животиње (псе и коње), рок-музику, филмове и дописивање.

Драгана Николић, Студеничка 18, 18000 Ниш – 13 година, сакупља разгледнице, воли рок и поп-музику, навија за Партизан.

Амела Лачевић, Цвијетна 18, 81000 Титоград – 12 година, воли музику, сакупља постере, тренира одбојку.

Дејан Оливера, Фрање Петерковића 29, 70101 Јајце – 12 година, сакупља постере, салвете, значке и разгледнице, воли дружење, дописивање, музику и филмове.

Ивана Лукић, Сутјеска 163, 22000 Сремска Митровица – 12 година, воли спорт, бави се јахањем, сакупља слике и постере коња и значке.

Виолета Таневска, Партизански одреди 119–II/7, 91000 Скопље – 15 година, воли спорт, музику и дружење.

Драгана Толимир, Гандијева 3, 11070 Нови Београд – 14,5 година, воли моторе, гитару, спорт и музику, сакупља постере, песме и стихове, жели да се дописује са ватреним навијачима Партизана.

РЕШЕЊА ЗАГОНЕТКИ

УКРШТЕНЕ РЕЧИ: расправе, астраган, зарицање, мд, минас, е, кај, к, шта, Атли, Тард, Раш, Љиљана Благоје(вић), Уранија, такав, Банат, клијати, анолис, чворић.

ИСПУЊАЉКА: Мостар, питони, станат, вирити, сликар, тикети, Платон, ширина – Мисисипи.

ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

● **БРОЈ 1935**

Први број Политикиног Забавника изашао је 28. фебруара 1939. године

Директор НО „ПОЛИТИКА"
др Живорад Миновић

Главни и одговорни уредник
Дарко Рибникар

Заменик главног и одговорног уредника
Зефирино Граси

Издаје и штампа НО „ПОЛИТИКА" – ООУР Издања за младе „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК", Македонска 29, 11001 Београд. Поштански фах 124 Телефони: секретаријат 324-471, редакција 324-483, техничка редакција 326-620, централа 324-191 и 325-761. Рукописи, фотографије и цртежи се не враћају. Огласна агенција: Македонска 35/1, тел. 322-711. На основу мишљења Републичког секретаријата за културу СР Србије, број 413-2973-02 од 22. I 1973. године не плаћа се порез на промет

Цена једног примерка 2.000 дин

ПРЕТПЛАТА ЗА НАШУ ЗЕМЉУ
Тромесечна 22.080 динара, полугодишња 44.160 динара, годишња 88.320 динара.

ПРЕТПЛАТА ЗА ИНОСТРАНСТВО
Тромесечна 44.160 динара, полугодишња 88.320 динара, годишња 176.640 динара.

Претплата се врши на жиро-рачун број 60801-601-29728, уз обавезну назнаку НО „Политика" – ООУР „Продаја" – претплата на лист „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК"

ГОДИШЊА ПРЕТПЛАТА ЗА ИНОСТРАНСТВО У СТРАНОЈ ВАЛУТИ

САД	USD	42.–
СР НЕМАЧКА	DEM	72.–
ФРАНЦУСКА	FRF	247.–
ШВАЈЦАРСКА	CHF	61.–
ШВЕДСКА	SEK	252.–

Уплате из иностранства слати на девизни рачун НО „Политика" код „ИНВЕСТБАНКЕ" – Београд, на рачун број 60811-620-63-257300-00054, уз обавезну назнаку ПРЕТПЛАТА НА ЛИСТ „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК"

ДИЗНИЈЕВА ФАБРИКА СНОВА ОТВАРА ВРАТА

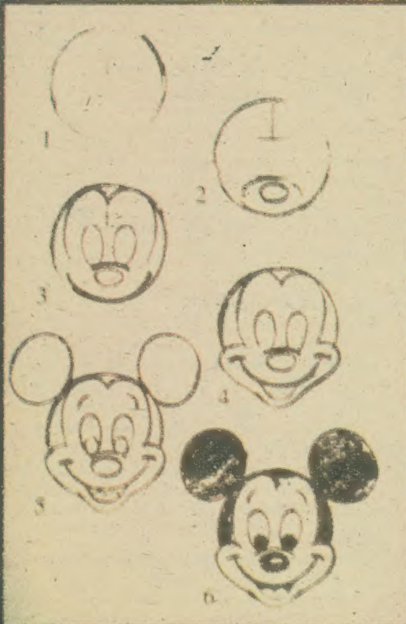
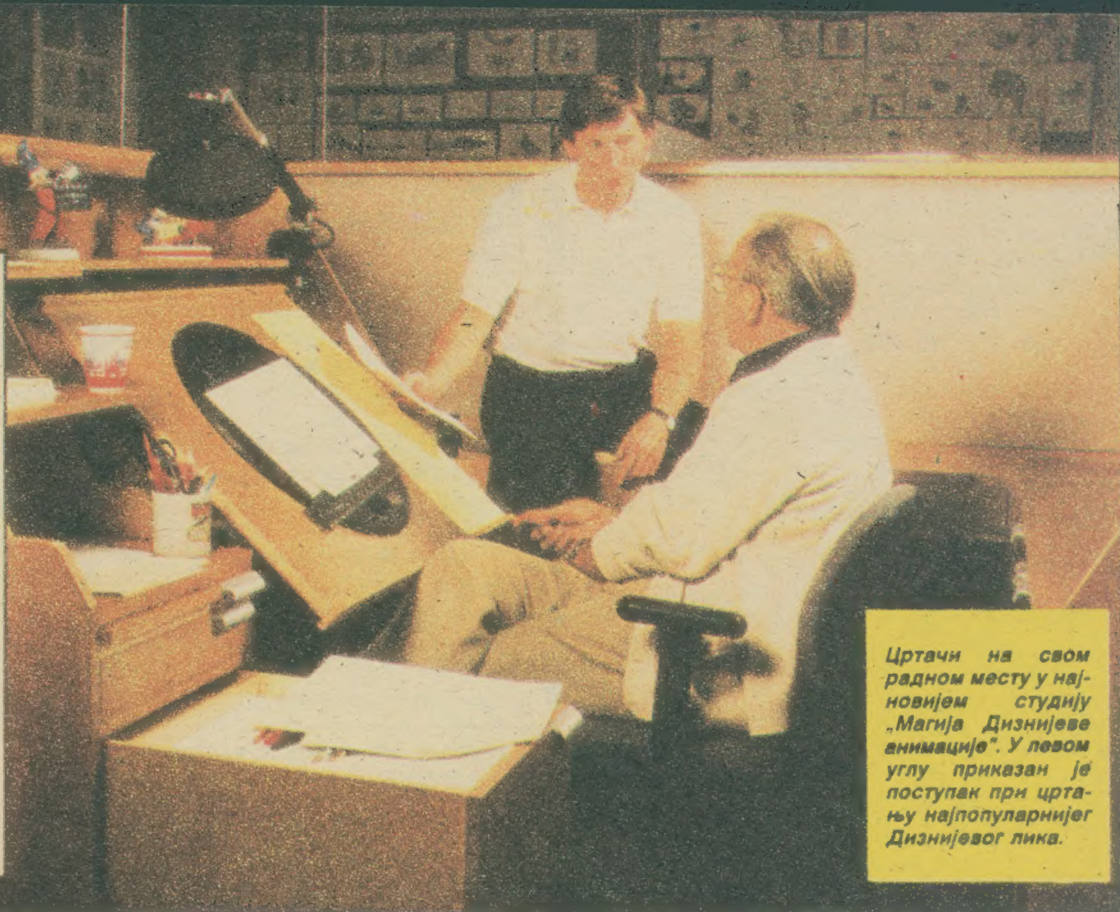

Цртачи на свом радном месту у најновијем студију „Магија Дизнијеве анимације". У левом углу приказан је поступак при цртању најпопуларнијег Дизнијевог лика.

ШЕТЊА ПРОЗИРНИМ ХОДНИЦИМА

Само ће стакло штитити цртаче на делу од најезде посетилаца будућег највећег студија анимираног филма

Пре него што су отворени чувени забавни паркови „Дизниленд" и „Дизниворлд" име Волта Дизнија било је везано само за цртани филм. Иако овај чаробњак анимираног филма више није међу живима, настављачи његовог дела су неуморни...

Недавно смо писали и о најновијем „Дизнијевом Метро Голдвин Мајер студију", у оквиру „Дизниворлда", који ће овог пролећа бити отворен и за посетиоце и који смо вам опширније, већ представили. Још да вам кажемо да ће у посебном павиљону, названом „Магија Дизнијеве анимације", посетиоци Студија моћи да виде Дизнијеве цртаче на делу. Њих преко осамдесет најлепше класичне бајке претвараће у цртане филмове.

Али, пре него што стигну до тог дела Студија у галерији површине 15 хиљада квадратних метара разгледаће оригиналне цртеже из познатих филмова. Ту ће бити изложено и 15 „Оскара" од укупно 32 колико је Дизни добио. Моћи ће да виде призоре из филмова: „Бамби", „Снежана и седам патуљака", „Пинокио", „Петар Пан" и из неких најновијих остварења Дизнијевог студија. Запослени у галерији одговараће на питања посетилаца везана за све изложене предмете и цртеже на целулоиду које ће мењати најмање једанпут годишње, јер им дуже излагање дневној светлости шкоди.

Оригинални цртежи из најпознатијих Дизнијевих филмова биће изложени у галерији површине 15.000 квадратних метара

Из галерије посетиоци одлазе у пројекциону салу – да погледају филм „Повратак у Земљу Дембелију" који траје осам минута и истовремено на платну виде читав ток настанка филма. После тога улазе у прави студио где раде цртачи и сви други који учествују у стварању једног анимираног филма. Наравно, да би ови уметници могли да раде у миру, посетиоци се крећу између њих кроз ходнике од стакла са нарочитом звучном изолацијом. Док пролазе, преко звучника им детаљно описују сваки детаљ рада: од цртања и преношења на целулоидну траку посебном технологијом створеном баш у Дизнијевом студију до бојења и уклапања са позадином. Можда нисте знали да је потребно 1040 посебно припремљених слика да би се добио филм од само једног минута! Кад се свему томе додају анимације, музика, дијалози и посебни ефекти, филм је готов.

Обилазак павиљона завршава се у другој сали где се гледају Дизнијева врхунска остварења за последњих 60 година.

Ту је и неизбежна продавница сувенира у којој ће посетиоци моћи да купе и најновије видео-касете са цртаћима.

Свакако да ће ово бити и место где ће неки будући аниматори на самом извору стицати знања и „красти" тајне заната од врхунских Дизнијевих стручњака.

С. И.

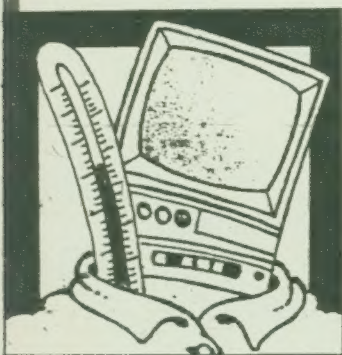

ВИДЕО ■ БАРОМЕТАР

ВЕСТИ

● „The Complete Godfather Epic 1902–1959" (1981) назив је филма Френсиса Форда Кополе који траје седам и по сати а пре извесног времена појавио се и на видео-касетама. Познати редитељ премонтирао је за ту прилику оба оригинална „Кума" у причу о њујоршкој мафијашкој породици Корлеоне и додао многе кадрове које је пре

одбацио. Комплет је објављен на три касете а цена му је 180 долара.

● Фирма „De Laurentis-Ricordi Video" понудила је уочи новогодишњих празника специјално издање видео-филма које садржи шест најпознатијих филмова Серђа Леонеа. То су: „Било једном у Америци", „Било једном на Дивљем западу", „Добар, лош, зао", „За шаку долара", „За долар више" и „Пази динамит!"

ТРИЛЕР У ВИЈЕТНАМУ

После шпагети-вестерна и Џемса Бонда ево нас опет код „обичних" филмова. Углавном ће бити речи о онима из најновије продукције.

1. Monkey Shines – Опасни експеримент (1988)

Нови филм познатог редитеља хорора Џорџа Ромера („Ноћ живих мртваца") необична је прича о тешком инвалиду коме пријатељ поклања дресирану мајмуницу Елу да би му помагала у кући. Међутим, убрзо се испоставља да Ела није баш обична мајмуница... Главне улоге тумаче: Џејсон Беге, Кејт Мекнил и Џон Панков.

2. Bat 21 – Операција Бат 21 (1988)

Још један филм чија је радња смештена у Вијетнам, али који, осим амбијента, нема баш много везе са ратом и заправо је класичан трилер. Прича је следећа: оборен је авион у коме се налазио важан официр, али он успева да преживи. Пошто подручје где се нашао треба да буде бомбардовано, покреће се акција за његово спасавање. Редитељ: Питер Маркл („Јангблад"). У главним улогама: Џин Хекман и Дени Гловер.

3. Time Of Destinu – Време судбине (1988)

Помало спор, али занимљив филм Грегорија Наве о човеку који жели да се освети сестрином веренику уверен да је овај крив за смрт његовог оца. Занимљиво је да је већи део филма снимљен у нашој земљи. Главне улоге тумаче оскаровци Вилијам Харт и Тимоти Хатон.

4. Young Guns – Млади револвераши (1988)

У време када се на вестерне готово заборавило, редитељ Кристофер Кејн снимио је филм овог жанра и, бар према првим извештајима продуцената (седам милиона долара за свега неколико дана), најавио могућност његове ренесансе. То је, иначе, прича о петорици младих одметника, који сусрећу легендарног Билија Кида. У главним улогама појављују се Емилион Естевез, Чарли Шин, Кифер Сатерленд и Лу Дајмонд Филипс.

Вељко Радосављевић

ПРЕМИЈЕРЕ

1. Hope and Flory – Нада и слава – 1987, Велика Британија, режија: Џон Бурмен. Главне улоге: Сара Мајлс, Дејвид Хејмер. Playtime, VHS, 97 минута.

Аутобиографска прича о животу редитељеве породице у Лондону уочи другог светског рата. На прошлогодишњој додели „Оскара" овај филм је конкурисао у четири категорије.

2. O thiassos – Путујући глумци – 1975, Грчка, режија Теодорос Ангелопулос. Главне улоге: Ева Котаманиду, Алики Георгули. General video, VHS, 224 минута.

Хроника збивања у Грчкој између 1939. и 1952. године дата кроз причу о трупи путујућих глумаца. Изузетно слојевит филм који је освојио више награда.

3. The Maltese Falcon – Малтешки соко – 1941, САД, режија: Џон Хјустон. Главне улоге: Хемфри Богарт, Мери Астор, Петер Лоре. CBS/FOX Video, VHS, 101 минут.

Овај класичан кримић (снимљен по књизи Дешијела Хемета) који припада такозваној „црној серији" четрдесетих година редитељски је деби Џона Хјустона. За оне који воле занимљивости; ово је један од првих филмова у ком Хемфри Богарт тумачи позитивног јунака. По многима, „Малтешки соко" означава и почетак стварања Богијевог мита, иако је у дотадашњој 11-годишњој каријери наступао у тридесетак филмова.

НАГРАДНА ИГРА ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК JAT airlift „АВИОНОМ У СВЕТ"

Добитници награда из броја 1933:

1. Путовање за две особе у Египат: Andrijana Andjelković, Slobode bb, Varvarin

2. Седмодневни боравак за две особе на Копаонику: Nikola Svilar, Ɱ Moše Pijade, Subotica

WALT DISNEY
МИКИ

ИЗВИСИО САМ...
РАНЧ КОД 3 РАГЕ
Distributed by King Features Syndicate

ХОЋЕШ РЕЋИ ДА НИСИ ДОБИО ПОСАО КАУБОЈА?
JOK!

РЕКЛИ СУ МИ ДА ДОБРО ЈАШЕМ, АЛИ ДА МОГУ ДА БУДЕМ **ЈЕДИНО** ПРИПРАВНИК!

ЖАО МИ ЈЕ, ШИЉО! ЗНАМ КОЛИКО СИ ЖЕЛЕО ДА ПОСТАНЕШ КАУБОЈ!

ПА, ПОСТАЋУ ЧИМ МИ ПРОЂЕ ПРИПРАВНИЧКИ СТАЖ НА ПАРКИНГУ!
ГДЕ?

НА ПАРКИНГУ! НА КАКВОМ САД ПАРКИНГУ?

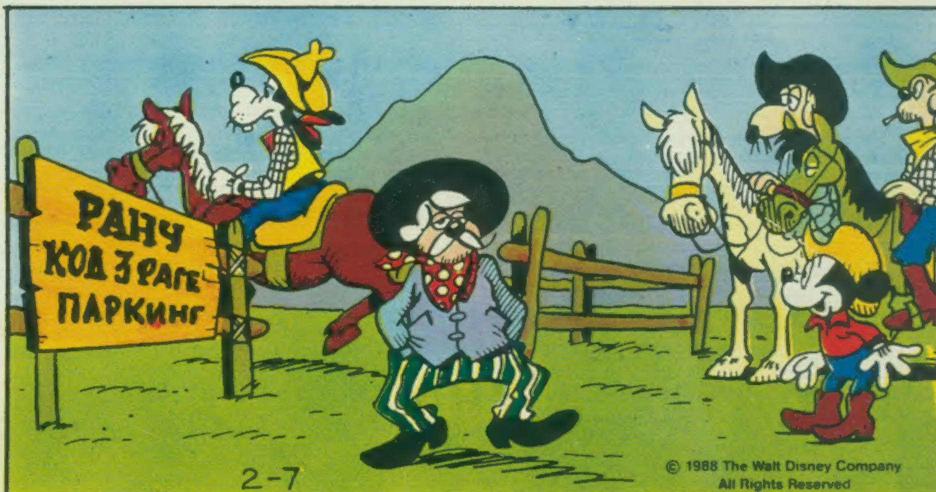
РАНЧ КОД 3 РАГЕ ПАРКИНГ
2-7

ЦРВЕНА ЈАБУКА

ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

ШТАМПА: НО „ПОЛИТИКА", ООУР ДУБОКА ШТАМПА